

השכלה

**אורי
גלין**
מול

חוקרין

רפורטז'ה מאולם
וועדת החקירה

*

ראיות מיוחדים

מאיר ישרי

ועם

ישראל גילי

על

הפילוג במפ"ם

*

פסטיבאל

היין בזכרון

**בלי מורא -
בלי
משוא פנים**

מס' 878, שנה 17

כ"א תשי"ד

19.8.54

המחיר 300 פרוטה

השער:

מלכת-יין: זיוה שפיר

העורך הראשי: אורי אבנרי
ראש המערכת: שלום כהן

עורך משנה, כיתוב: יושעיהו לביא

הכתב הראשי: עמנואל סרת

השבועון המצויר לאינפורמציה

רח' גליקסון 8 תל-אביב (ליד תיאטרון "א ה ל")
מזן המכרמים: "עולמסרם"
ת.ד. 136, סל. 26785
מ"ל: העולם הזה בע"מ
דפוס: ישראל בע"מ, ת"א
על-יד נשר רדינג.

איך המערכת אחראית עבור תוכן המודעות, מלבד עבור מודעות המתפרסמות תחת הכותרת "דרי"ה לצרכני". המוכנות עליידי אבנרי ה"מערכת ונבדקות עליידי.

מכתבים

ממוס מן השמיים

בקשר לרפורמה שלכם על אסון מענו, אבקש לענות לי על השאלות הבאות:
(א) הנכון הדבר שזכר הצנחנים שנפלו כובד בדרכים שונות עוד לפני שנים מספר?
(ב) הנכון הדבר שזכרו של הצנחן פרץ גולד-שטיין כובד זו הפעם הראשונה בפומבי, 10 שנים לאחר נפלו?
(ג) הנכון הדבר שאף באחת מן העצרות הי קורמות לא הוצגה אינרת מן האחיר ולא נעשתה פרסומת כה נרחבת?
(ד) הנכון הוא שיום עריכת עצרת-הזכרון הי אומללה לא היה זהה כלל עם יום-נפילתו של סרץ גולדשטיין ז"ל?
(ה) הנכון הדבר שמר משה שרת לא השתתף אישית בעצרות הקורמות?
(ו) האם נכון הדבר שהושמעה ערות במשי-פט קסטנר-גרינולד, שנענה במישרון לענין גולד-שטיין?
(ז) האם נכון הוא שהסניגוריה במשפט הנ"ל האשימה את האדונים שרת ואביראל, שנתנו ידם לעצירת שליח-הצלה יואל כרני בידי הבריטים בעיר חלב?
(ח) הנכון הוא שברצון הסניגוריה היה להמין את מר שרת בתור עד, אולם בקשה זו נדחתה על ידי בית-דין?
(ט) האם נכון הוא שבידי מר משה שרת היתה האפשרות להציע לפני בית-המשפט ולמסר את עצמו מן האשמות הכבדות שהושמעו נגדו?
(י) האם נכון הוא שמשפט-ענין אוקף כספים זה שנים להקמת האנדרטה, ורק עתה סופקו לו הכספים גם לעריכת הטכס? ידי מר אביראל ומקורות בלתי-ידועים אחרים?
(יא) האם מותר להניח, שפרט למשק מענו, התעניינה בעריכת הטכס גם המשפלה, שעזרה על ידי שליחה בצבא, משרד הכסחון וכולי-ישראל?
(יב) האם מותר להניח, שמר משה שרת בחר בעצרת הנ"ל, בה היה צריך לשאת נאום מרכזי, בכמה אוהדת, עליה יוכל לסמך את עצמו אישית מהאשמות שהושמעו נגדו במשפט הנ"ל?
(יג) האם מותר לניח שמר משה שרת היה כפי בתוכנית העצרת, הסכים לניסוח מלאכותי של מסורתה, ואשם לכן, לפחות באופן מוסרי, באסון שקרה?

אלהו פריד, מחשב נורדיה
נלין הוא עדיין לא, "הברמן". הוא לכל היותר סתם שחייה, ולהצדיע לאדם זה אני לא מוכן!
...הברי הטיפים, ואני המננה ביניהם, מוכנים להצויע להברי-לטיסות, שנפלו, ולא תמיד שמעו עליהם. לנו הזכות להחליט מי השעיך לעזאזל.
סיים, אי"ש
סיים המבצע להטוטיגוריה מעל למשק מענו או מעל לראשי מאות ילדים במסום אחר בארץ, לא יעזו לחזור עליהם בשמי-סוריה האויבת, או במשי קיורי השוממת.

דב שיגור חיפה
אתם, אשר שכנתם כבוד עשרות קילומטרים ממקום האסון, מצאת עוז לקום ולזעוק חסם, לקום ולדרום 17 נחיות, עשרות ורבות אבנים, ולהגן על "קדוש מעונה" הנאבק עם מצפונם, עמל רון, צה"ל

ארבעה חברי מערכת העולם הזה, שנמצאו בקוסר של חמשה מטרים ממקום האסון, נתנו את ההערכה הראשונה של האסון.

שמעתי את שיחת משה שרת בקול-ישראל. מס-תבר שכל מה שכתבת בעולם הזה לפני שבוע ובשבוע הנוכחי, נתמכת לכל פרטיים לכוונתו של משה שרת בכנס-מענו. אם איני מועה הרי אני היחיד ששם לכך לב, וכי אנשי העולם הזה ידעו את ראשי-פרקיה עוד לפני שירורה.

חגי קורולוב, י"ת מוצקין
אני כפוח, כמו שבחתיים. הרבה כמני, שלא אורי נלין ולא יצו שקינה מכה כשה-הביא דום לזכר החללים, ולאורי נאהל מהירה מהמבצע הנפשי.

עמוס שארון, באר-יעקב
מבצע ישמעאל
"מבצע ישמעאל" (העולם הזה 877) הוא ללא ספק המאמר הטוב ביותר שפורסמו בשנים דו-אהרונות. רצוי רק להביא את תוכנו לידועי-הציבור, שאינו קורא את עיתונכם, לכן עליכם לפרסם אותו בצורת עלון במחיר מינימלי וככמה

עורכי העולם הזה- ועורכי "פרונטפייג" מודיעים בזה על קיום

מרוץ האופניים על גביע מספרו

הראשון בישראל, שיתקיים ביום ה-16 בספטמבר בכביש הראשי מנתניה לתל-אביב, כשלב ראשון במיבצע שיניע לשיאו במרוץ-ישראל הגדול מגבול עד גבול כסתו.

ההשתתפות בתחרות זו פתוחה לכל אדם בן 16 ומעלה שיירשם תוך שבועיים, עד יום 31 באוגוסט, במש"ר העולם הזה, רחוב גליקסון 8, תל-אביב, או באמצעות מכתב לת.ד. 136, תל-אביב. על הנרשמים לש"פרטים מלאים יבואו בגליונות הבאים.

שפות, בשכיל העולים שאינם יודעים עברית... עליכם לערוך גם ויכוח פומבי על נושא זה. רק בפרט קטן עיתים, לא משה שרת אלא דוד גרינולד יוציא את זה לפועל.

יהודה לבני, תל-אביב
קראתי בענין רב את מאמרם, "מבצע ישמעאל", ברם היות והואלחם לכוונת אותי כיוסם התכנית, תרשו לי להניש שאני הולק על השקפת המאמר בשתי נקודות:
(1) און אני מציע לשלם מענק בלי תמורה, אינני די עשירים בכדי לתת מתנות ענקיות כל כך. אני מציע לשלם את חובותינו — ולשלם ביד רחבה —, היינו את חומר הבתיים והשרות שהפליטים השאירו בארצנו ולהצמיד את התש"לום עם שיקום הפליטים, אמנם יקבל כל פליט דירה ושרה, אפילו איש עני שאף פעם לא היה לו רכוש ואשר היה נזי כמערת ובסוכות-הם, על יד בתי הדיקוק בחיפה, אבל העניי ינו לו זכות לפצוים, כי לא הספיד מאומה-שלם את מחיר ביתו החדש בערים תש"ל שתיים ל-בנק למשכנתאות ערבי, והבנק יוציא אגרות חוב על סמך המשכנתאות, אלא ימכר אותן לעשירים, שהספידו יותג'בית צנוע.
(2) אינני מציע, לש"בית צנוע, מה על הסכמי שלון, אנו רוצים לספק מלם וזכור לזכור, עונות לפליטים, אבל לא בכדי שיבנו ביצור נדננו, אי-אפשר לשלח את המהגרים היחיד לממלכת הירדן, אם קימת הסכנה שאינם, שם, אי-אפשר לקבל על עצמנו תשלון ענקיים, אם כעת ובעתה את לא יפתחו? תעלת סואץ לאנזוינו, ברם, עלינו להצטרף, לעית הפליטים תהיה הנקודה הראשונה בשוקי השלום ושאנו מרנשים אותה כבעיתנו אנ

שמעון ווימן, תל-אביב
במצב בו נתונה המדינה אין כרע מקום לפצוי-פיסס, או לסחור אהת-עמים, לאומיות קו' דמת לכל מטרה והשקפה, לעם מותר להשיג מעו' שי לאומיות וכסחון במעשי דיריטיו וקוביה.

אריה אלישביק, תל-אביב
הדוד (העברי) הקליש עדין זוכר את בתיו וכרמיו שהניח ברחוב מסויים ביסו, או בכפר בגליל. דוד זה אינו מתפטר, והוא הוא כרע נלחם בנו את המלחמה העוירה... ואילו הדוד הצעיר, אשר מלחמת-השחרור לא השפיעה עליו בהרבה, יהיה מוכן להסתבל בצניות על שאיפת הנקמה של הדוד הקודם, ויהיה מוכן להתפטר, אם נמצא את הדרך לליבו.

ההמשיר לרומק
היה היה איש מסוכן: מוקש למדינה הוא סמל! וניצח החוק: הוא הושלך לצינוק כשקסוף (בלי רשות) ציץ בגן.

ההמשיר לרומק
היה היה איש מסוכן: מוקש למדינה הוא סמל! וניצח החוק: הוא הושלך לצינוק כשקסוף (בלי רשות) ציץ בגן.

ההמשיר לרומק
היה היה איש מסוכן: מוקש למדינה הוא סמל! וניצח החוק: הוא הושלך לצינוק כשקסוף (בלי רשות) ציץ בגן.

ההמשיר לרומק
היה היה איש מסוכן: מוקש למדינה הוא סמל! וניצח החוק: הוא הושלך לצינוק כשקסוף (בלי רשות) ציץ בגן.

ההמשיר לרומק
היה היה איש מסוכן: מוקש למדינה הוא סמל! וניצח החוק: הוא הושלך לצינוק כשקסוף (בלי רשות) ציץ בגן.

עורך משנה, תבנית: אורי סלע
הצייר הראשי: הזלם הראשי: דן ברנע
חברי המערכת:
ראש מערכת ירושלים: ראש מערכת חיפה: חיים כרמל
עורך דפוס: מנהל מבצעים: שלמה אדיר
משה אור
משה אור
ראש המנהלה: שלמה הרי

רכת, והמכיל את החומר המקורי המעובד בפרונטפייג, לצורך הקורא האנגלי.

אישור מענין קיבלתי, לא מכבר, מגיימס א. לינן המו"ל של טיים האמריקאי, העתון שהמציא את כל הסגנון העיתונאי החדש הזה. מכיון שמקטע כל עותני הארץ מעתיקים ביד רחבה (ובלי ציון של המקור) את מאמרו של טיים, מן הדין שיתחשבו בדעת עורכיו גם בענין זה. כתב לי לינן: "...חברי ואני עצמי קראנו את הגליונות (של פרונטפייג) בענין רב, ברצוננו לברך אותך על נסיון זה בעתונות הישראלית... מצאנו את החומר כתוב בסגנון ברור ורבי הבעה, ובמיוחד מצאנו כי תבנית-השער מ"צויינת".

קראתי בדאגה חמורה את הידיעה על מאס'רו של "רומק" גרינברג בירושלים, ואת טענות המשטרה נגדו. בשנה שעברה, כשרומק ואנכי השתייכו יחד למחנה הלוחמים למען הגבול אבירגוש, ניסונו לשער מה תהיה הנית שונא אבירגוש, המחזיקים במדינה בכלים כה אדירים. דעה אחת היתה כי הם יגיבו במעשי אלימות — דעה שנתאמתה, כעבור שבועיים, בהתקפה על עורכי העולם הזה. דעה שניה היתה כי יגיבו בצורה מתוכמלת יותר: ימי'תנו עד שמישהו מן הלוחמים יסתכסך עם החוק בפרט הקטן ביותר שיתדול לרצוח או את שרם הטוב ולקברו חי. דבר אחד היה ברור לכולנו: באיזה שהוא מקום יש'נה רשימה שחורה, ושמות הלוחמים יופיעו בה לתפארה.

איני יודע מה באמת קרה בירושלים, ואני משאיר בלב שלם לשופט לקבוע אם רומק הפר את החוק או לאו. אולם עצם ניסוח האשמות התביעה נראה לי מזור למדי. היא מאשימה את רומק במצי'תריסר פשיעים חמורים. הקורא המקרי יכול היה לחשוב כי רומק הוא פושע מועד, הראוי לפחות לעונש-מוות.

אולם הקורא בעיון את תיאור המשטרה, מקבל תמונה די משוטת. לפי תיאור זה חשב סוחר ירושלמי כי סוחר שני רימה אר'תו בעיסקה משוקפת כסכום של לירות. לירות, סוחר זה קרא לרומק כמה אלפי רומק אילץ את רומק לידו האיש'לחונ'ה. הנה אנו רואים של כוח הזרוע'בו ממעשה-התרמית, האמיתי או המ'דומה.

אם נכון תיאור זה של המשטרה (שרומק עצמו מכחיש אותו בתוקף) הרי היה כאן מעשה של הפרת-חוק שאין להצדיקו או לעו'דו בכל צורה שהיא. אולם אין זה מעשה בלתי-רגיל בארץ, שרוד מתקופה בו העדיפו בני הישוב להחזיר רמאים למוסב בכיחם שלהם, מבלי להודק למשטרה הבריטית. מכאן מרחק גדול עד להפיכת רומק למלך העולם התחנן בענין קורא-העתונים.

אם רומק אשם, יענישו השופט. אם אינו אשם, מוטב שנתכונן לשיטה חדשה של נק'מה פוליטית.

אחרי התיעוצות מוקס
העולם הזה: כי המשנה עם הנורמים הנוגעים בדבר, שוכנעה מערכת לאינטרס לאומי. מאחרת הסדרה "אראו!" עזולה בעד כורחה להזיק רכת, אישים שהיו קשור'שבהכנת סדרה זו עסקו, נוסף על חברי המעי'האכזרית העומדת לפנינו בעניני המדינה, אין במחון כי תיאור הבריירה מאחר שגדא היתה ב'אזמה לא ינדה מודות כשהחונים השוכים.

אחרי שתוארה רק צד דעת העורכים לדרוש הבעת דעה מן הקוראים באותה הגינות גם א'אחד של המטבע ("מיבצע ישמעאל") מבלי לתאר דחזות לפי שעה את ה'הצד השני ("מיבצע חומות ירוח"), החליתו ה'מישאל עריו הכריזו.

אחרי התיעוצות מוקס
העולם הזה: כי המשנה עם הנורמים הנוגעים בדבר, שוכנעה מערכת לאינטרס לאומי. מאחרת הסדרה "אראו!" עזולה בעד כורחה להזיק רכת, אישים שהיו קשור'שבהכנת סדרה זו עסקו, נוסף על חברי המעי'האכזרית העומדת לפנינו בעניני המדינה, אין במחון כי תיאור הבריירה מאחר שגדא היתה ב'אזמה לא ינדה מודות כשהחונים השוכים.

אחרי שתוארה רק צד דעת העורכים לדרוש הבעת דעה מן הקוראים באותה הגינות גם א'אחד של המטבע ("מיבצע ישמעאל") מבלי לתאר דחזות לפי שעה את ה'הצד השני ("מיבצע חומות ירוח"), החליתו ה'מישאל עריו הכריזו.

השבועון המצויר לאינפורמציה

מיבצע הישני שינוי משקל במזרח התיכון

במשך מאות בשנים היה משקלו של המזרח התיכון שווה ולא זו מקומו גם לאחר שלפי גודלים של צלבנים, צרפתים, תורכים ובריטים עברו בו, אולם עם קום מדינת ישראל היה ברור לראשיה שצריך להשיג שינוי משקל, מפני שכל המש'קלים שחיים, אבל יש משקלים שחיים יותר.

ישראל פנתה איפוא למערב, והוא לא אחר להניח על המאזניים הצהרה כבדת-משקל. אבל דבר זה הרגיו מאד את הערבים שהתבוננו בדאגה בלשון ה'מאזניים. הם תבעו להחזיר את המשקל על שווינו ודאלס היה פשוט נאלץ ל'יור.

חום של גיהינום שרר באולם לש-
כת הנשיא בקריה התל-אביבית.
שלושת החוקרים נשמו בכבדות.
עשרות הצעירים שהצטופפו מס-
ביב היו שטופים זיעה. מבעד לח-
לון, שהשקיף על הכביש הראשי
לפתח-תקוה, בקע כל כמה שניות
הרעש המהדהד של מכונית-משא
אי אוטובוס, שהטביע כמעט את
דברי-החוקרים.

איש לא שם לב לפרטים קטנים
אלה. כל זוגות העיניים היו נעוצות
בצעיר חסון, גבה-קומה, לבוש
חולצה צהובה משוכצת, שישב כמ-
עט ללא נייע מול ראש הועדה. הק-
הל, שישב מאחוריו, התרשם רק
מז השקט המוחלט של הצעיר ה-
אתלטי. רק החוקרים, שישבו מוד
פניו, הבחינו בעיניים האדומות ה-
שקועות בחוריהן, עיניו של אדם
שנאבק עם מצפונו.

הקהל היה מורכב כמעט כולו
מצעירים בריאים. כמעט כולם הבי-
רו את העד. הם היו חניכו בקלוב-
התעופה, ידידיו באויר, חבריו ב-
מגרש-הספורט. אך לא רק הדאגה
לשלומי האישי המריצם לשבת ב-
חום המחניק, לעקוב במתיחות
רתוקה אחרי כל מילה שנפלטת
מפיו, אחרי כל תנועה בפני החוק-
רים. הם ידעו כי לא רק גורלי ה-
אישי ייחתך בחקירה זו, אלא גור-
לו של חלום שהם נשאוהו כמזה:
הלום-האויר, קריאת-התגר של
השחקים לנוער העברי.

עת ד האויריה הישראלית היה מוטל על כפות המאזניים. מולו הודקרה תמונת-האימים של שדה-הקטל בקבוץ מעגן

אורי גלין מניד

הוא לא ניסה להגן על עצמו. מן ה-
רגע הראשון כבש לא רק את קהל
ידידיו, אלא גם את לבם של העתונאים ה-
ספקניים, שעתוניהם השמיצו אותו בלי רחם.
„זהו העד הראשון שאינו משקב“ אמר אחד
מהם.

איש לא יכול היה להטיל ספק בכנותו
הגמורה. „מה יכולות להיות, לדעתך שלך,
סיבות האסון?“ שאל אלוף-משנה יצחק פוג-
דק, האיש שהגן על הדרום ברגעים החמור-
רים ביותר של מלחמת-העצמאות, כראש יחיד
דה של טירונים בלתי-מאומנים, עוד לפני
שהושלם גיוס גדודי גבעתי (שלישי מימין
בתמונה השמאלית).

„אחת מן השתיים: או תנאים מטרור-
לוגיים, או שגיאתו של הטייס“, אמר אורי
גלין.

„אבל מה אתה חושב?“ חזר ושאל יזהר
הררי, היושב-ראש, והעיק מבט חוזר מבעד
למשקפיו אל הצעיר היושב חצי מטר לפניו.

אורי גלין לא זז. „איני יודע“, אמר בשקט,
„מומחים גדולים ממני צריכים להחליט!“

מבחן אכזרי

כל העדים לפניו, שגילו שרשרת ארוכה
של הונחות קטנות וגדולות, ניסו להתחמק
מן האחריות, להטילה על אחרים. אפילו
אבשלום סטרוו, שישב ברגע הגורא מאחורי
גבו של גלין, ושגלין הציל, אולי, את חייו
כשהוציאו מן המטוס הבווער, פגע בעדותו
בחברו.

אורי גלין לא החזיר לאיש מהם באותה
מטבע. כשנשאל אם לדעתו יכולה האשמה
לאסון ליפול על סטרוו — דעה שהושמעה
אף היא בפני כמה אויראים — סירב בתוקף
לענות.

כך ראה זאת גלן

אחרי שלוש שעות של חקירת שתי וערב דרמטית ביקש פרקליטו של גלן, שמואל שצ'ופק היציב, להכריז על הפסקה של כמה דקות, כדי לתת לעד להירגע. "אני בסדר, אני יכול להמשיך!" הבטיח גלן. היושב-ראש דחה את הבקשה, הציע לעד סיגריה כתחליף. אורי גלן סירב ל"קבלה."

השופטים

שלושה האנשים שישבו מול אורי גלן ושקלו את דבריו לא היו מעורר אחר. להיסף, קשה היה לתאר שלושה חוקרים שונים יר-תר.

מינויו של יוהר הררי היה מוצלח במידה בלתי-רגילה. חבר-הכנסת יליד הארץ, בן ה-45, ידוע לא רק כאיש ישר מאד, אלא גם כבעל נסיון מסוים בשטח דומה. כסגן נשיא בית-הדין הצבאי העליון, בדרגת סגן אלוף, התמחה בעניני שיפוט של חיילים. קודם לכן היה תובע כללי ויועץ משפטי עליון של הפיקוד העליון של ההגנה — תפקיד שכלל, אמנם בעיקר הוראות כיצד לזייף מסמכים של ההגנה ולהערים על ה"חוק.

שונה לגמרי דמותו של האדם היחיד בוועדה שיש לו מושג בעניני תעופה — עמנואל צור.

עצם התמנותו של צור נתקבל על-ידי חיגי התעופה במורת-רוח נרגשת. צור אינו אהוד ביותר בחוגים אלה. הטייסים הראשוני-נים של ישראל, שהיו בחלקם הניכיו האר-שיים, זוכרים כי בשעה שיצאו לקרבות מל"חמת העצמאות עבר צור בחוף-לארץ, בתפ-קידים של רכש אוירונים. פעם נשקפה לו לו סכנה של משפט צבאי, כשעתונאי ברי-טי פירס פרטים על דרכי הרכש, אחרי שר-חה עמו. המשפט לא הוגש כתוצאה מעצתו של פרקליט חיל-האוויר של אז — עורך-הדין שמואל שצ'ופק, כיום פרקליטם של אורי גלן וקלוב התעופה.

צור מעורב מאד בענין המשמש נושא ל"חקירה. ימים מעטים לפני האסון מינה את אורי גלן למדריך טייס. השיחה שהתנהלה אז הופיעה במקום בולט בחקירה — כשצור מדבר על עצמו בנוף שלישי. היתה זאת נר-מה אישית מוזרה במקצת בחקירה מסוג זה.

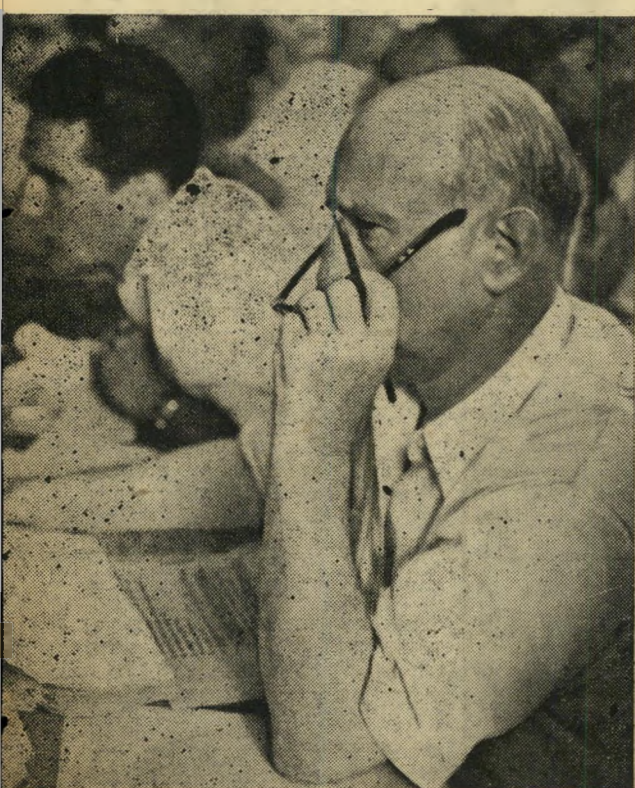
על צור, כמו על שני חבריו, רבצה אחר-יות כבדה מאד. אחרי שעבר ההלם הראשון של האסון, והרוחות התקררו מעט ויצאו מן המחנק של אוירת-הלינון, הזדקף תפקיד חשוב הרבה יותר מאשר חיפוש שיעור לע"זאול: כיצד לשפר את הבטחון האווירי, ל"חסל את תופעות ההונחה והרשלנות. מבלי לשסוך את התינוק האווירי יחד עם מי ה"אמבטיה.

כפי שאמר יצחק טבנקין, המנהיג הזקן של אחדות-העבודה לפני שבועיים (העולם הזה 876): "מטוסים זה דבר מסוכן. אך בלי מטוסים זה עוד יותר מסוכן!"

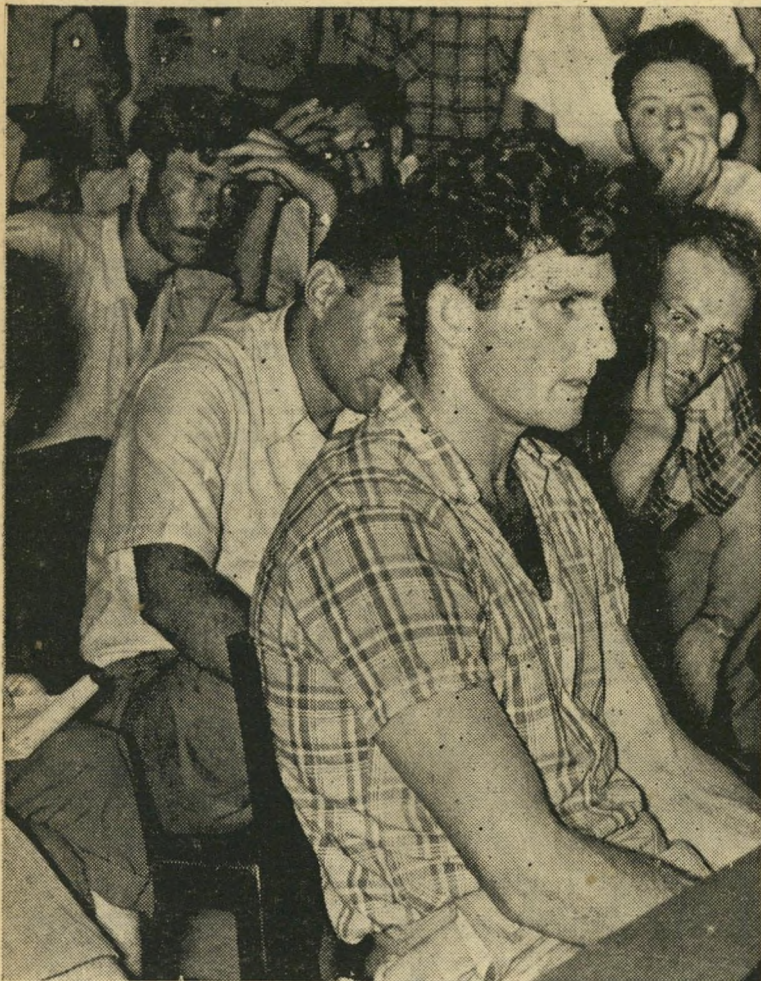
טייס. מימין, כאמצע, מסמן המספר 1 את הופעת המטוס לראשונה, כגובה של 1400 רגל (כמעט 500 מטר). אחרי כשלוש החטלה הראשונה, כשהי מצנח נתפס בכף-הנסע (הגדלים), עשה גלן את הנסיון הראשון (למטה, שמאל) לשחרר את המצנח. נח. המלים, טפתי אני. כאות דמיון כי לדבריו לא סטרוד שמעו כי אורי מסר את ההגה לו. אחרי טיולטולים במטוס כדי לשחרר את המצנח, עשה גלן את הנסיון השלישי, שהצליח (תפסתי מצנח). אולם מאותו רגע החלה סיפתי-המוות. קן הטיסה מגיע למעגן, עובר את המשק, מגיע למקום ההחלה (זריקת מצנח) אך לפתע פונה המטוס לעבר הקהל. כאן מסתיים הקו — כשרהייהקמל.

גלן — מוצג 1 א' — רשם יוהר הררי בפניה העליונה השמאלית של תרשים זה, אותו שירטט אורי גלן בשעת עדותו כדי להדגים את דבריו. המראה הוא זה שנתגלה לעיני הטייס בטוסו מצפון לדרום, מעד לים כנרת, לפני הגיעו לשרה הטכס. משמאל סימן את הגבול. מימין ולמעשה רשם את שני השדות שאותם לקח בחשבון, באופן שיגרתו, עוד בשעת הטיסה, כשדות אפשריים ל"נחיתת אונם. במרכז הציור משק-מעגן, מקום הי-כה, האנדרטה והדגלים. ליד הדגלים, כמו אות טו לטיני, הסימן שנקבע כדי לאותת לטייס כי עדין להטיל את האיגרת. העיגולים הגדולים מסמנים את סיבוביו של הי-

במתחות נרגשת עקב הקהל, ברובו פעילי התעופה, אחרי כל מילה שנפלטת מפיו של אורי גלן, רבים מהם חניכיו. מוכן לזינוק עוקב עורך-הדין שצ'ופק אחרי העדות.

וכך הוא תיאר זאת

פונדק: מה בעצם הביא אותך להכנס לחיל-האוויר?

גליון: בשבבי מה אדם רוצה לחיות? אדם יש לו מגמה בחיים והוא חותר להשיג אותה.

פונדק: מה היתה דרך התקדמותך בחיל-האוויר?

גליון: קשה מאד. יותר מאשר לכל אחד אחר. בתחילה היו לי ידיעות תאורטיות לא מספיקות. ישבתי, למדתי למודי קרקע במשך חצי שנה. עברתי בדיקה רפואית לצוות-אוויר. הייתי בין המעטים שזכו לעבור אותה. זה היה בזמן ההפוגות. דובר על צורך במקלענים אויריים, ושאלו מי מוכן ללכת. אמרתי שאני מוכן ללכת. דן טולקובסקי דבר אתנו ואמר שהטים בנוי לא רק על מייסיס, צריכים מתנדבים לצוות-אוויר. הסכמתי כי שמעתי שאחר כך אפשר לעבור לטיסה ממש. החברים שלי צחקו ממני ולא באו אתי. הקורס נערך באנגליה ואני לא ידעתי אנגלית. ישבתי ולמדתי ועברתי אותו. הגעתי רביעי, שרתתי כ-5—4 חודשים כמקלען אוירי בטייט. בקשתי כל הזמן העברה לטיסה ממש.

הררי: אמרת שהתרת את החגורה.

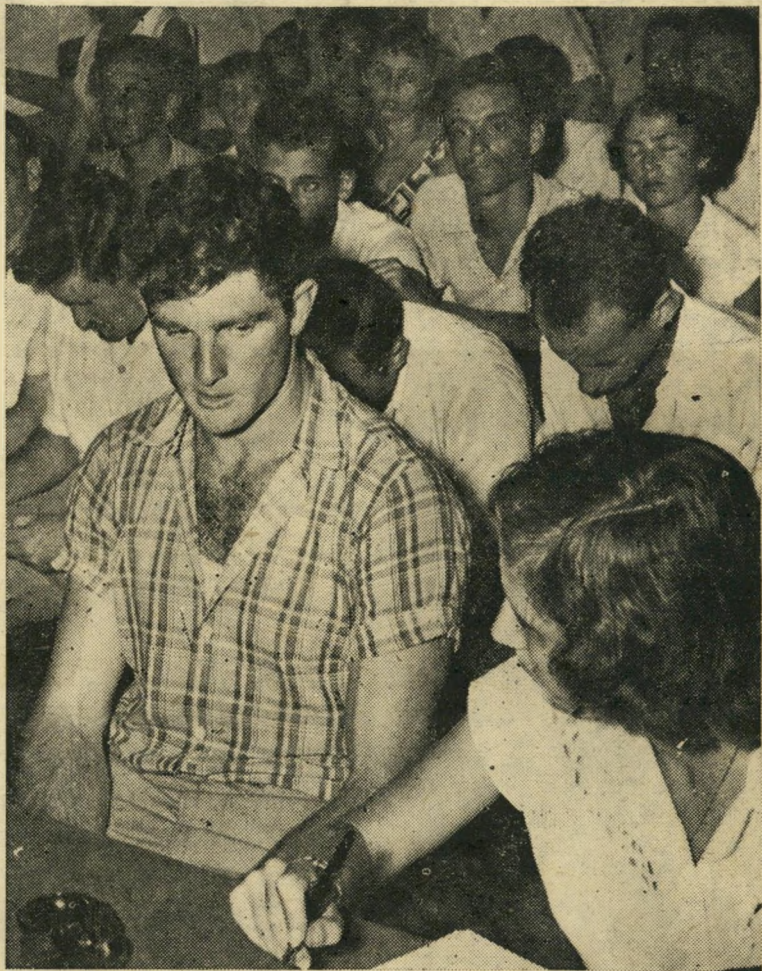
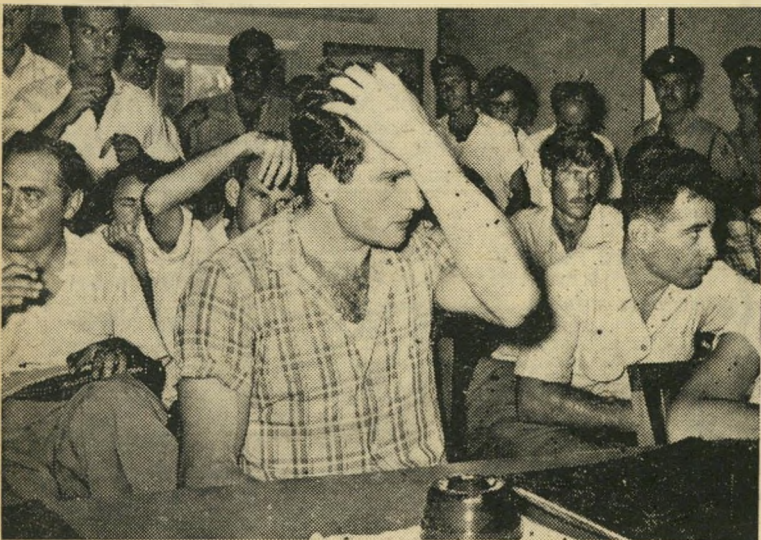
גליון: כן, וקפצתי החוצה. ראיתי שסטרוד יושב בתא ולא יכול לזוז, לא יכול להתיר את החגורה. צעקתי לו: "צא החוצה!" יצאתי ותפסתי את מכשיר-הכבוי שהיה מתחת לרגליים. הוא לא עבר. אחר כך נזכרתי מדוע הוא לא עבר: היה לו מכסה מלפנים ולא פתחתי אותו. כשקפצתי החוצה ראיתי שהמטוס מונח על גוף. הרמתי עם הכתף את כנף המטוס והכרתי את בן-ציון ישראלי.

הררי: הכרת אותו?

גליון: לפני שש שנים ראיתי אותו בפעם האחרונה. הוצאתי אותו החוצה, למרחק עשרה מטרים בערך. אז שמעתי את הרמקול צועק להסתלק מן המטוס. הוצאתי עוד גוף של איש או אשה שהיה מונח שם.

הררי: איך הוצאת את הגוף השני?

גליון: הוא שכב על יד המטוס. אני לא זוכר איפה היה פצוע. אנשים זרקו חזל על הגופות, ואני זוכר שצעקתי מדוע הם עושים זאת. המטוס עלה באש. שני אנשים תפסו אותי ולקחו אותי משם. רציתי להוציא עוד גוף אחד שראיתי שם. ולא נתנו לי.

גליון: ...אמרתי לסטרוד: הפעם נטיל מכיוון הפוך, לא כמו שהטלנו קודם. טסתי כשראיתי את המקום שהיה צריך להפיל, הוצאתי את היד וזרקתי את המצנח. משכתי ביד במטה, ומיד ראיתי שהכנף הימנית היא למעלה ב-90 מעלות, והמטוס מתחיל להחליק לצד שמאל. אני לא זוכר אם נתתי ימנה או לא. יכול להיות שנתתי, והאווירון לא התיישר. צעקתי לסטרוד שהמטוס לא נענה לי. צעקתי: "הוא לא עולה!" או: "הוא לא נשמע לך!" יתכן שנתתי רגל ימין, אבל בבת אחת ראיתי שהקהל מתקרב אלי מלמטה בזווית. ראיתי שאני לא יכול לעשות שום דבר. נתתי משיכה במטה, המטוס קצת התרומם ולא עלה יותר, וראיתי איך אני נופל בבת אחת על האנשים.

הררי: מה היה כשנפלת?

גליון: אני מניח שבנפילה עצמה לא הרגשתי. אולי סגרתי את העיניים או קבלתי מכה.

כשפתחתי את העיניים, התרתי את החגורה, קפצתי מהמטוס...

הררי: כשפתחת את העיניים היה המטוס בכיוון שאליו טסת?

גליון: לא, הוא היה בכיוון הפוך ב-180 מעלות.

הררי: הרגשת איך הסתובבת?

גליון: את הסיבוב עצמו לא הרגשתי. יתכן שכשהמטוס קבל את המכה הראשונה, קבלתי מכה וטוּסַשְטִי לגמרי לרגע, כך שיתכן ולא הרגשתי בסבוב.

צור: יושב ראש הוועדה שאל אותך קודם מה לדעתך היתה הסבה שהאווירון התרסק. אתה אמרת: או גורם מטאורולוגי, או שגיאה של הטייס. אחי מה שאמרת עכשיו, מה אתה חושב היתה השגיאה?

גליון: היות ואני לא זוכר מה עשיתי, איני יכול להגיד. אני אומר זאת בכנות גמורה. הכל הלך בבת אחת. כשראיתי את הכנף ב-90 מעלות, חכיתי לראות מה לעשות, לפי איך שהאווירון יגיב. הכל הלך בבת אחת. היה לי מקרה דומה לזה פעם עם טייס אחד במכתש. האווירון אבד 400 רגל, הכנף היתה ב-90 מעלות והתלמיד שלי הריס את שתי הידיים. אני אמרתי לו: אקח את האווירון. סגרתי את התרוטל והמשכנו לטוס.

צור: כל טייס חוש, טייס מקצועי (ואתה טייס מקצועי), כאשר הוא מגיע ל-300 שעות טיסה בערך, מתחיל לחכות לאקסידנט הראשון שלו. היתה לך הרגשה כזאת גם כן?

גליון: אף פעם לא. לא חשבתי שזה עלול לקרות לי. אני גם לא חושב שבמטוסי פייפר מוכרחים לחכות לזה.

• אם אתה אוהב סיגוריות פלייארס, אפשר שתבוא בקרוב על סיפוקך בזול. ממשלת בריטניה מקוה להעביר חקק מצבא בסוף לרצועת עזה, לקבל את הרצועה כולה מידי המצרים, שישמחו להיפטר ממנה. במקרה זה תדרוש בריטניה מישראל מעבר חופשי לכוחותיה ולציודם מחיפה לעזה, שאין לה נמל מתאים משלה.

• צפה לסכנת-מלחמה במזרח הרחוק כאשר סין העממית תכונן את כל מאמציה לכיבוש האי פורמוזה, אחרי חיטול המלחמה בהודו-סין. סין חושבת את סילוקו של צ'יאנג-קיי-שק מן האי להכרח בטחוני ממדרגה ראשונה, כדי לשים קץ לתקווה האחרונה לחיטול המהפכה על-ידי התערבות צבאית מן החוץ. מאז גם בטוח כי יהיה זה סכסס פוליטי נבוג, כי בעוד אמריקה התחייבה להגן על פורמוזה בכל מחיר, הרי רוב המדינאים הבריטיים מכירים בזכותה המחולסת של סין העממית על האי, שונאים את צ'יאנג שהקים באי מדינת-משטרה אכזרית. חידוש המאבק על פורמוזה דווקא בשעת ביקורו של אטלי בסין נועד להדגיש נקודה זו.

• בקרוב יתכנס הצורך ברשימות-תנועה לערבים באזורי-הארץ השונים. מנהיגי מפא"י ראו בדאגה רבה את התגברות מק"י בציבור הערבי, החליטו לתת הקלות גדולות לערבים לפני הבחירות לכנסת השלישית כדי להוציא את הרוח ממפרשי התעמולה הקומוניסטית.

• לא מן הנמנע כי יתחולל מאבק על תיקונים בדת בין הרבנות הראשית לבין כמה רבנים צעירים, ובראשם הרב הצבאי הראשי, אלוף משנה שלמה גורן, הדורשים להתאים את הדת לרוח התקופה. כעוד ראשון עומדת הרבנות הראשית לפנות אל שר הביטחון בדברי ביקורת חמורים על פעילות הרבנות הצבאית, אשר "אינה בהתאם למקובל בתורתנו הקדושה".

• צפה לכן ישר-המשפטיים, פנחס רוזן, לא ימשיך בתפקידו בממשלה הבאה, אפילו אם מפלגתו תהיה חברה בה. רוזן, שניסה לחזם נואשות נגד הקו המשפטי של היועץ המשפטי, חיים כהן, מודה כי הוא נכשל וכי הרוח המשפטי במדינה אינה לפי רוחו. לדבר מקורביו, יש בדתו לחזור לפרקטיקה פרטית כעורך-דין. אך ייתכן כי לאחר זמן ישאף הוא להתמנות לתפקיד נשיא בית-הדין העליון.

• אל תהיה בטוחה בשקיעתו של ג'ו מק-קארתי. אחרי שמק-קארתי ספג מכה נוראה במאבק עם הצבא האמריקאי, נמנעו שליטי מפלגתו להלוים בו מכה אחרונה על-ידי החלטת-גינניו רשמית של הסנאט. עתה מתכוונן הסנאטור להתקפנות גדולה, שתעלה בהשמצותיה על כל מה שקדם לה — אלא אם כן תחלים המפלגה הרפובליקאית ברגע האחרון להתפטר עמו ערב הבחירות בספטמבר.

• רשימת העמלים יהיה שמה של הרשימה המאוחדת של סיעת השמאל ומק"י בבחירות הבאות. לאחר הפילוג במפ"ם תציע הרשימה המאוחדת להשומר הצעיר להצטרף אליה, להקים חזית עממית, תיתקל קרוב לוודאי בסירוב מוחלט. לעומת זאת עלול השומר הצעיר לזכות להפתעה מרה: מקורות אובייקטיביים מעריכים כי קרוב לאלף מחברי הקיבוץ הארצי יצביעו בעד רשימת מק"י-סנה.

• אם אתה מוגדל ירקות בקנה-מידה גדול, יהיו לך סיכויים טובים לשווק חלק מהם לצבא האמריקאי באירופה. המשא-ומתן המתנהל עם קצין מאפסנאות הפיקוד האמריקאי בפרנקפורט, שהגיע לארץ, נמצא עתה בשלבו הסופי, וההסכם שייחתם יחייב, כנראה את ישראל לספק שלושים אחוז מן הירקות הנצרכים על ידי האמריקאים שם.

• עשרים עד עשרים וחמישה מיליון ל"י ירוח סולל בונה מהעברת הבסיס הבריטי מסואץ לקפריסין. בין העבודות, שקיבל סולל בונה על עצמו לבצע באי, הקמת שני מסלולי-תעופה, הכשרת השטח למחנה צבאי בתיים, בניית מרכז חדיש למטה הראשי, שתי אכסניות צבאיות, ובית-מלון אזרחי מפואר.

• הממשלה תיאנץ לחפש תפקיד חדש לרמטכ"ל לשעבר, מרדכי מקלף, לאחר שהכניסה אותו לחברת-החשמל, נזכרה שאין הוא זוכה בשיתוף פעולה מצד עוזריו, אינו מיטיב למלא את תפקידו. כדי שלא יוצר הרושם שהממשלה נכנעה לחץ העובדים, יפרוש מקלף מיד עם סיום הסידורים להעברת החברה לידי הממשלה, בעוד שניים או שלושה חודשים, יקבל אולי, תפקיד חדש אשר מהותו אינה ברורה — יועץ צבאי לממשלה.

• אם אתה חובב ריקודים עם רוסים, תזכה להפתעה נעימה לאחר שיסתיים המשא-ומתן בדבר הבאת להקמת-מחול רוסית, המתנהל עתה בין חברת קשרי התרבות הסובייטית חקס, לבין אמרגן תל-אביבי. השגרירות הרוסית תאפשר לאמרגן לצאת למוסקבה, לגמור את המשא-ומתן במקום.

• אם אתה חובב מוסיקה קלאסית, תוכל להנות בקרוב מכמה הקלטות של שתי התזמורות הסימפוניות הגדולות, אשר יוקמו בתמיכתה של ממשלת ארצות-הברית, לאחר התפרקותה של תזמורת טוסקניני — התזמורת היחידה, שפעלה עד כה באמריקה בנתיביה ממשלתית.

• כוכבת הקולנוע ריטה הייורט תתעשר במיזיון וחצי דולאר, אם תסכים היא לזאתם על חוזה של עבלה לשעבר, הנסיך עלי חאן, למסור לו אפוסטרופות חלקית על בתה, יאסמין. בינתיים מהססת ריטה לזאתם, דורשת ערובה שהילדה לא תחונן ברוח האיטלאם, ותו של עלי.

העם לגיון הכבוד

דגל כחול-לבן-אדום התנופף ברוח הקלה, שני גברים התחבקו. האחד, בעל כובע עגול וגבוה, מקושט קישוטי-זהב למכביר, כמעט הצמיד נשיקה לגבר שני, צעיר יותר, חבוש כובע-מצחיה פשוט יותר. משה דיין, שאיבד את עינו ביצאו בראש הצבא הבריטי לגרש את הצרפתים מסוריה, הפך אביר לגיון הכבוד הצרפתי.

הגנרל הישראלי לא הגיע במקרה למעמד מיוחד זה. הוא הוזמן לצרפת באופן הפגנתי ביותר, רגע אחי הירקן בפני ישראל בשעת ביקורו באמריקה. אפילו מתן אות הכבוד לא היה במקרה. הצרפתים פולו באיפן גלוי

משה דיין בטקס קבלת אות לגיון הכבוד לגנרל, חיבוק

שון לכס המלכות הסורי, לפני שגורש על ידי התותחים הצרפתיים, השניאה את בריטניה על הצרפתים במרחב. תמיכת הבריטים במרד הדרוזיים של 1925 נגד צרפת הגבירה שניאה זו שבעתיים. ההמשך: תמיכת הבריטים בתנועה הלאומית הערבית שגורשה את צרפת סופית מסוריה והלבנון, בסוף מלחמת העולם השנייה.

הצרפתים לא השלימו מעולם עם סילוקם מן המרחב, בו השתמשו משך מאות בשנים. כשראו כי הבריטים פונים נגד הישוב הערבי, רי ממש באותה צורה שפנו נגד הצרפתים, היה לבם נתון למאבק העברי. כל תנועות המחחרת העבריות, ובעיקר אצ"ל ולח"י, קיבלו סעד ממשי (אם כי בלתי-רשמי) מידי צרפת.

הקמת המדינה לא שינתה מצב זה. צרפת עמדה עתה במלחמה נואשת נגד התנועה הלאומית הערבית במארוקו, אלג'יריה וסוריה ניסיה — בה בשעה שאותה תנועה הטילה מצור על ישראל. שתי הממשלות שנאו כל עט באותה מידה את הליגה הערבית, ראו באותו חשד את פעולת שליחי האימפריה הבריטית, ואחר כך את פעולת שליחי ארצות-הברית.

דרך הרשעה. אולם בחודש האחרון נבן לג'ו דרני שתי המדינות. בעוד שממשלת ישראל לא ראתה לפנייה כל דרך אל לב הדרושה הלאומית הערבית, ראתה בחוסר-אור גים את התחזקות המכרעת של הערבים במצרים ועיראק, הסיק ראש-הממשלה היהודי די של צרפת מסקנה חותכת ממצבו הדומה. היא החליט להתקשר עם התנועה הלאומית הערבית המתונה, להתפשר עמה בעוד מועד. הוא ידע את אשר יודע כל מדינאי נבון בעולם: התנועה הלאומית הערבית היא עובד-דה קיימת, במקודם או במאוחר יצטרכו כל הגורמים האחרים במרחב למצוא עמה דרך לחיים משותפים.

אולם לפי שעה קרובה צרפת לישראל יותר משהיתה אי-פעם. השבוע היתה המדינה המערבית הפופולרית ביותר בישראל.

פרשת קסטנר נכנס השופט

משפט קסטנר-גרינוולד הגיע לשלב מזור. בשבועיים האחרונים נראו הקטיגור, חיים כהן, והסניגור, שמואל תמיר, מחזיים קי" (המשך בעמוד 12)

רות דיין בפאריס לבעל, נשיקה

כחלק מתמיכה זו הפגיש לורנס את פייצל עם חיים וייצמן, גרם להסכם ההיסטורי בין שני האישים, שיכול היה לפלס דרך לברית בין התנועה הלאומית הערבית והתנועה הלאומית הציונית. הסכם זה לא נכנס לתוקפו בגלל גירוש פייצל מדמשק.

ובולט לעבר הפנטגון האמריקאי, שהריבית אות כבוד על חזה הרמטכ"ל העיראקי, נמ"ד נע לחזור על אותה ג'סטסה כלפי הרמטכ"ל הישראלי.

היה זה מעמד הפגנתי. הוא סימל את הדי עובדה כי באולם-הקונצרטים המרחבי דומים כיום צלילי קדימה בני המולדת לצלילי כל עוד בלבב פנימה. היה זה גם רגע בו העריכו שתי המדינות מחדש את המשותף ביניהן (ראה להלן).

מדרייפוס עד דיין

הקשר בין הציונות וצרפת היה הדוק מאד עוד מן הרגע הראשון: היה זה משפט דרייפוס ונחשול האנטישמיות בצרפת שעורר ררו עתונאי מוינה בשם תיאודור הרצל ל"הסתגר בחדרו ולכתוב חוברת בשם מדינת היהודים.

הרצל עצמו ניסה לגייס למפעלו תחילה את עזרת השולטן התורכי, אחר כך את עזרת הקיסר הגרמני, לבסוף את עזרת מלך הוד מלכותו, מלך בריטניה. הוא לא עשה כמעט מאמצים לגייס את הצרפתים — אף שצרפת היתה או המדינה האירופית מעוניינת ביותר בארצות המרחב, בעלת זכויות מיוחדות מוכרות כמגינת הנצרות בי סוריה והלבנון ויורשת מסורת נושאי-ה"צלב.

יורשי הרצל הלכו בדרכו. בימי מלחמת העולם הראשונה, ערב התפוררות הקיסרות העות'מנית, כשהגיעה התחרות בין צרפת ובריטניה לשיאה, קפצה הציונות על הסוס הבריטי. למעשה היתה הציונות תירוץ ל"בריטים לדרוש את הוצאת ארץ-ישראל מ"אזור-ההשפעה הצרפתית. רק על סמך הצהרת בלפור קיבל המלך הבריטי מנדט על ארץ-ישראל. מות-הגבורה של טרומפלדור בי תלחי עור לבריטים לצרף את עמק החולה הצפוני לארץ-ישראל, במקום לסוריה, כפי שהוסכם קודם.

כשעמדו גאמריים עבריים כמרג' עיון מול התקפת כוחות וישי, שכמעט חזרו לארץ ישראל, וכאשר יצאו דיין וחבריו לעבר ביי-רות, הגיע תהליך זה לשיאו.

עקבותיו של לורנס. אותה שעה כבר נזרע הורע לתהליך ההפוך. תמיכת הקולונל לורנס הגנרלי וידיניו במעמדות פייצל הרא-

הוא גורש מהשדות

„סרבתי להיות מרגל“

חוק המועמדים להתיישבות אימרו בין השאר: „המתישב אשר אינו מעביר את חלקת-אדמתו יצא מן ה-מושב“
ניסוח רחב זה פותח, לדעת רבים, פתח רחב עוד יותר לחץ מפלגות שונות על המתישב כפייתו לרצונן. הראיה לדעה זו: תלואותיו של יחיאל פינצי, תושב מושב קדרון.

מאה ושלושים ושמונה בתים צהוריים משתרעים בקו ישר, לאורך חמישה קילומטרים צפונית לגדרה. שם המושב קדרון, ואין הוא שונה בגל מושב אחר בישראל: יושביו קמים משנתם בטרם-שחר, עובדים עד שקיעת-השמש מש-תכרים למחיתם בזיעת-אפיהם. הם גראים זקנים וקשותיב מכפי שהם באמת.

יחיאל פינצי גר באחד הבתים; אולם לביתו אין מרפסת. הטיח אשר על הכתלים מכוסה רשת של סדקים. חלקת הארמה טובעת בסכך קוצים. הלול ריק: אין בו תרנגוליות, או אוחים. כלב לבן מוטל בתוכו, משרבב את לשונו, נושם חסופות את האוויר הלוחט.

יחיאל פינצי היה בבית. הוא פתח את הדלת, כשפינו מודאגים במקצת. לחייו הצנומות צימתו זיפי-זקן. היזבו היה חסר-שניים. קשה היה להבחין שהוא רק בן 45. הוא היה עסוק מאד. הטיפול בשלושה ילדים הינו עבודה מלאה — ביחוד כשילדים אלה הינם שדי-שחת קטנים, המקפצים, משתעשים, שואלים שאלות ללא הרף.

אליעזר פריד

„עזבו אותה! עזבו אותה!“

פינויות הבית היתה מוזנחת וקודרת לא פחות מהי-צוניותו. הרצפה היתה מוזהמת. על השולחן המכוסה שכבה עבה של פירורים נערמו צלחות וריחפו עדות זבובים. על הכותל תלויה תמונת נערה יפת פנים ושחורת-עיניים. „זאת אשתי מרים“ הסביר פינצי.

מרים לא היתה בבית. כאשר חלה בעלה לפני שנה במחלת-ריאות, נאלצה היא לחפש עבודה מחוץ למושב, כדי לפרנס את המשפחה ולפרוע את החובות לסוכנות היהודית. עתה יצאה היא לעבוד בגדרה, במטבח בית ההבראה של זאב פון ויזל.

הוא לא נמה לציונות

פינצי לא היה ציוני מימיו. הוא לא נטה לציונות אפילו בשבתו בעיירה סאפליט, יוגוסלביה. הוא עבד כרואה חשבון בחברה מסחרית גדולה. שם פגש הוא במרים, אשר היתה זכונה או בשם מריה.

עיניה הזוהרות, סנטרה בעל גומות-החן ואמונתה בחייה, באדם ובאוישו — כל אלה הקסימו אותו למן הרגע הראשון. אהבתו למריה בערה בו אפילו כאשר נאלץ היה להמיט אל הפרטיזנים, אפילו כאשר דהרו שריוני הנאצים ברחובות העיירה.

בתוך המלחמה חזר פינצי הביתה. התחום הדתי שהפרידה בינו לבין מריה לא היתה חשובה בעיניו: הוא נשא אותה לאשה על אף הכל. כאשר חיכו הם לילדם הראשון אמרה לו מריה: „אם זה יהיה בן, נקרא לו בשם שלום.“ זה היה בן — וכיום מפותח עיניו הנוצצות ורגליו השזופות של שלום בן-השבע, בין בתיה הלבנים של קדרון.

לדברי פינצי באה לו עלייתו לישראל כהפתעה. „נסתפנו עם גל-העולים. כולם עלו וגם אנחנו הצטרפנו. חשבהי שכאן יהיה מצבו של הילד טוב יותר; אולם נראה כי היתה זאת תקוות-שווא.“

הממשלה הבטיחה ארץ זבת חלב ודבש לכל אלה שילכו לרתישבות. יחיאל פינצי האמין להבטחה. החליט להתישב עם משפחתו במושב קדרון, המורכב בעיקר מעולי-יוגו-אולם רואה-החשבון לשעבר לא ידע כי כדי להשיג הלב עליו לטפל בפרות וכדי לקבל דבש עליו להקים מכורזת. על אף כל זאת השתדל הוא כמיטב יכולתו — עד אשר נפל למשכב.

מאז התפתחו העניינים במהירות מסחררת. „איכר אינו יכול להרשות לעצמו להיות חולה.“ אמר פינצי. תחילה נאלץ הוא לצמצם את חלקת-הארמה המעובדת. אחר הוכרז להחזיר את הפרות, ולבסוף הובררה לו המציאות המרה: אכ יימשך המצב, יהיה הוא צפוי למוות מרעב, או משהבה — או משניהם גם יחד.

ואו התדפק מישהו על דלת-הבית.

משרה קבועה

„מנחם קראוזה בא לראותני.“ אמר פינצי, „הוא עבד במזכירות המושב. הוא אמר שמצבי הקשה ידוע לו. הציע לי משרה קבועה בשירות-הבטחון. חשבתי ששירות זה מטפל באירגון השמירה במושבי, והסכמתני. קבענו פגישה

למחרת היום. קראוזה חיכה לי. אתו נמצא אדם בשם פישר. „הוא שאל אותי איזו מפלגות יש במושב, ומי משתייך עליהן. הדבר לא מצא חן בעיני. אחר שאל אותי אם אני חבר-מפאיי. עניתי בחיוב. יסלח לי אלוהים, על השקר: הייתי זקוק למשרה קבועה.“

„טוב, אמר פישר, אבל יהיה עליך להצטרף למפלגה אחרת ולמסור לנו אינפורמציה על האנשים המשתתפים אליה.“

„דמי עלה לראשי.“ המשיך פינצי, „קמתי ממקומי. כמעט שלא יכולתי לדבר: אתה רוצה שאהיה מרגל? פישר שתק. כמעט ובכיתי מרוב זעם ובושה: אין לי עבודה ואין לי כסף. אני חולה ומשפחתי רעבה, אבל מעודי לא עסקתי בריגול ולא אעסוק בו! אחר פרצתי במרוצה ויצאתי מן החדר.“

מצבה של משפחת פינצי הלך ורע. בינתיים התרוקן הלול מעופות. מרים עבדה בשדת השכנים, טיפלה בשלום ובאחותו וזרודת-הלחיים. טילדה, היא לא גילתה כל סימנים של דכדוך ויאוש, וכאשר היה יחיאל חוזר הביתה, שבור ורוצץ, היתה מחליקה על ראשו, אומרת: „אל תדאג. הכל יסתדר.“

אולם הדאגות לא הירפו ממנו, גדלו כפל-כפליים, לאחר שאירע מקרה מדכא שני, אשר לא היה קשר בינו לבין הפרשה כולה, הגדיר את המצב המתוח גם בלעדיו.

מריבות שכנים

לפינצי היה שכן: אליעזר פריד, החרוץ, שנוף-הפנים והמשופכ. שדהו של אליעזר לא צימח קוצים. הוא עבד מבוקר ועד לילה. הוא לא עסק מימיו בפקידות, הגיע לקדרון מקיבוץ אפיקים, בו היה חבר. הוא ידע היטב כיצד להוציא חלב ודבש מן הארץ.

אשתו השניה של פריד, זוריי, גרמה לו צרות צרורות. היא היתה קשוחה וקנאתנית, הירבתה להאשים את בעלה בבגידה, תוך פרצי-דמעות ואיומי-התאבדות. אין אפוא פלא בכך שהיא חשדה כי בעלה מאוהב במרים פינצי. היחסים בין שתי הנשים היו מתוחים ביותר. ערב אחד, כאשר נמצא יחיאל פינצי מחוץ-לבית, פרץ פריד לאוזר מריבה כוערת עם אשתו, אל בית שכניו, ניפץ כליג ורתיסים, זק בקול-יקולות: „עזבו אותה לנפשה! עזבו איתה לנפשה!“

לאנשי-המושב היתה דעה משלהם על כל הפרשה. ריחמו על פינצי ופריד, חיבבו את מרים: „היא אשה טובה וחרוצה ואם מצויינת. גם פריד הינו בחור טוב, אבל יש לו אשה מרשעת, המפילה עליו פחד. בכל מקום שיש נשים, יש גם צרות.“

הזמנה לדין

צרוהיה של משפחת פינצי היו מרובות גם בלי הש-תפתוח של הנשים. בוקר אחד התדפק על דלת הבית פקיד של בית-המשפט, הושיט ליחיאל הזמנה לדין: חוד המושב האשים איתו בהפרת חוק המועמדים להתיישבות, על ידי הזנתה אדמתו.

הדין היה קצר ומוחלט. אליעזר פריד ואחד מחברי הוועד העידו שפינצי הוביר את אדמתו, חיבל ברכוש הסוכנות. החזיר את הפרות במצב גרוע ביותר. לפני שבועיים ניתן פסק-דינו של בית-המשפט המחוזי, תל-אביב: „יחיאל פינצי יעזוב את מושב קדרון, בהתאם לחוק המועמדים להתיישבות.“

זעקה מרים: „מה נעשה? הרוצים אתם להתחזיר אותנו ליוגוסלביה?“

השיב מאיר ארגוב שהיה נוכח בעת המשפט: „אין לכם צורך להזור ליוגוסלביה, או לכל מקום אחר. הסוכנות תקבל על עצמה לספק לכם בית בגדרה, או בסביבותיה.“ כאשר שאל כתב העולם הזה את פינצי במפורש: „האם אתה חושב שסולקת מן המושב, מפני שסרבת לעבוד בשירות בטחון?“ השיב הוא: „בהחלט!“

משפחת פינצי נשמה לרוחה: לפחות היה זה סיומה של פרשה קודרת. גינתיהיב מוסיפה מרים לעבוד במטבח בית-ההבראה. אין היא עוד הנערה היפהפה. זוהרת-העיניים ומחוטבת-השפתיים, הנשקפת מתוך מסגרת התמונה. היא מרכיבה משקפיים, ושפתיה צנומות והדוקות. אולם קסם-חיוכה לא פג: „אל תדאג, הכל יסתדר.“

מרים פינצי

„לאן לעזוב“

הפיצוץ יגליד, מפ"ם תתקיים!

זה נגמר. נקבל אתם למפלגה בלי קונצים. ואני אמונה כי חברות זאת לא זה בלבד שלא תגרע מתוכנה הציוני של המפלגה, אלא היא תיצור גשר בינינו ובין המיעוט הערבי, לטובתם, לטובת המדינה ולטובת הציונות.

מכ"י לוחמת נגדו

המעוט טוען שהרוב חותר לקראת התקרבות עם מכ"י וסנה. האם נכון הדבר?

היה זמן שיחס כל המפלגה למכ"י היה יחס ענייני. סטטנו אותם לפי מעשיהם. ורשמנו לפנינו שהם פנו לזמן מה עורף לעברם הפסיטי האנטי-ציוני מזמן הבריטים והמופתי.

בתקופה האחרונה, ביחוד אחרי משפט פראג, חלה נסיגה, ומכ"י נקטה קו של אנטי-ציונות פרובוקטיבית. היא, מכ"י, מודיעה בעתונות הקומוניסטית בעולם שאנחנו מפלגה ריסור-מיסטית, נציגוליסטית. היא רואה בקיבוצים קורפורציה בורגנית. היא לוחמת נגדנו בכל האמצעים הפסולים. מחדש התחזקה בנו ההכרה כי דרכנו לעולם המהפכה נעשה בניגוד למכ"י, תוך מלחמה נגד הסלנותה, עקרותה ואיבתה ביחס לשאיפותינו הלאומיות בארץ. פשוט מאד, ביחס לקיבוץ גלויות.

אולם במידה שמכ"י לא תחבל בשיתוף פעולה הקיים עדיין בתנועת השלום, אנחנו נעשה הכל כדי להשליט בתנועה עממית זו יחסי שותפות הוגנת. עם הפנים אל הרחבת השותפות אל החוגים העממיים הרחבים ביותר, בלי הבלד השקפה פוליטית.

איך ישפיע הפיזוג עם האפשרות שז קואליציה בין מפא"י ומפ"ם?

המצב הבינלאומי, ופנית אמריקה לידידות עם הרודנים הערביים, זיון המדינות הללו לשם מטרת תוקפנות אנטי-סובייטיות, תוך סיכון שלומה של מדינת ישראל בתוך בדידותה, החזרת יחסים תקינים בין ישראל וברית המועצות, יצרו אירה הנותנת יסוד לתקווה כי ברבות הימים תוכשר הקרקע להסכם בין מפא"י ומפ"ם ולחזית משותפת שלהם בראש קואליציה פרוגרסיבית.

יגדים ונגבה יעודו!

במה הדברים אמורים? אילו היו כל חלקי מפ"ם שומרים על מקסימום של ליכוד. אנחנו משוכנעים גם עכשיו שרק מפ"ם מלוכדת מסוגלת באופן היעיל והמבטיח ביותר לנצל את המצב הבינלאומי הזה לקידום הסיכויים של החזרת השותפות בין שתי המפלגות, בראש קואליציה פרוגרסיבית. לצערנו, חברי אחדות העבודה שהיו מאוהבים בסיסמה של ממשלת-חירום, לא זו בלבד שלא הגיעו למסרתם, לא הצעידו למטרה זו את מפ"ם כולה, אלא הרחיקו על ידי פעולתם הפלגנית את הסיכוי הזה. מפא"י בלי ספק תגלה פחות נכונות להיענות לדרישות מפ"ם לאחר הפילוג, מאשר לפני הפילוג. ואם אנשי אחדות העבודה יצטרפו לממשלה ללא ערבויות פרוגרסיביות, ויגיעו לשותפות בלתי-עקרונית, הרי את נפשם הם קובעים, כגוף עצמאי, מבחינה רעיונית ופוליטית.

אף על פי כן, אנחנו לא נחדל לחתור לשותפות כזאת בין מפלגות הפועלים. באחריות לשלטון במדינת ישראל, על יסוד הסכם עקרוני מינימלי.

מה דעתך על טענות המעוט כאילו הוא ער יותר לענייני בטחון מאשר הרוב?

עורבא פרח! עורבא פרח! מאז ימי יגדים ונגבה אנחנו צועדים בראש כספר ובנגב. הקיבוץ הארצי והרוב במפ"ם צועד בראש בהגנה על הגבול.

אינני מסכים בשום פנים ליתרון של איוה מספק מבחינת הכשרון ומבחינת מוסרית ומקצועית על גבי שמעון אבידן וחבריו כשם שאיני לא יכול להתכחש לתפקידו של מרכזי אניליבין וחבריו במלחמת הגיטאות. לא נהגנו להתקשט בשטח הבטחון על חשבון מי שהוא. אבל לא ניתן שמשוהו יתקשט על חשבוננו. כל חלקי מפ"ם יש להם אותו יחס אויבטיבי לענייני בטחון. וצורכי הבטחון קודמים לכל.

אנחנו מחנכים את הנוער לשרות בצבא-ההגנה לישראל ולחיליות מסורה וכשרונית. המפקדים שלנו, גם בזמן המשבר של פירוק הפלמ"ח וגם אחריה, פחות מכולם עזבו את העמדות בצבא. לא אחת ולא שתיים תבענו מהם שלא ינטשו עמדות ויישאר על משמרתם.

אבל יש אקטיביזם בטחוני, המלווה יחס אחראי, שיקולים פוליטיים תוך אחריות למצבנו הקשה בין הגויים, תוך דאגה לכך שלא נחשוף את עצמנו לפני אויבים על ידי מעשים בלתי-שקולים, ובין גישה פוליטית שמתימרת להיות יותר סטריטית אולם היא אינה אלא קצת יותר חרפתנית.

יש גם שיקול שני. אין שתי דעות שיש להעניש את הרוצחים ולפגוע בהם, להדביק אותם ולפגוע בהם, שדם יהודי לא יהיה הפקר בישראל. אולם אנחנו נתונים במצב דיאלקטי כזה שהגנו חייבים, עם כל הנאמנות לצרכי הבטחון, לשקוד על כך שלא יבזבזו השכויים, הקלושים בלאו הכי, של הסכם שלום עם העמים השכנים, של פגישה לשם הסכם שלום עם העמים השכנים. למרות שהאופק הוא קודר, אסור שנסתם את הגולל על הסיכוי הזה.

לכן, קח מזה וגם מזה אל תגיח את ירך. היה שוקד על נכונות בטחונית מקסימלית, תוך שקידה על כך שלא ייסתם הגולל על סיכוי של הסכם שלום עם העמים השכנים, אליו יש לחתור בכל המצבים.

שעות מעטות אחרי שפרץ הפיזוג הסופי במפ"ם קיבץ מאיר יערי, המנהיג המוכר של סיעת הרוב במפ"ם וחבר משק מרחביה, את עורך "העולם הזה" דראיון מיוחד שארך קרוב לשלוש שעות. להלן הדו-ה הסטנוגרפי המעט-ימלא של ראיון זה, שניתן במשרדי מרכז מפ"ם.

מר יערי, באיזו מידה יפגע הפיזוג, לדעתך, במפ"ם?

אין ספק שהמפלגה תהיה מצועה. אבל אני מאמין שהמפ"ם, ברובה המכריע, למעלה מ-60% וגם מ-70%, תהיה נאמנה לדגל. אני מאמין שהפעים יגלדו, למרות שונאבתי על שלמות המפלגה משך שש שנים וחצי, ובחודשים האחרונים גם במאמצי נפש לא יתארו. רציתי בשלמות המנהג החלוצי שהתרכז במפ"ם. רציתי להאמין שבהמשך הזמן, תוך היאבקות, תיעשה מפ"ם אריה לשמה ותהיה באמת מפלגה מאוחדת אבל לא קם הדבר.

מה הסיבה, לדעתך?

זה שנים ראו אנשי הקיבוץ המאוחד במפ"ם מפלגה של שני הקיבוצים הארציים, בתוספת פועלים בודדים המצפים לכל צד. הם חתרו להמוך את המפלגה למעין פדרציה, בה מנהלים שני קיבוצים ארציים את העניינים לפי הסכם, ולא כל כך על פי הכרעה דמוקרטית של עשרות אלפים חברים. משום כך אני מגיע למסקנה שעזבה את מפ"ם חטיבת לאחדות-העבודה, אבל מפ"ם, על פי המצע שלה, ודרך הבר צוע שלה, ושלחותה בעם ובמעמד הפועלים, שרירה וקיימת. וכשם שלאחר שאותו הכוח בדיוק עזב את מפא"י ומפא"י לא חזלה לראות את עצמה כמפלגת פועלי ארץ-ישראל, כך רשאים אנו עתה ביתר שאת, לאחר שהחטיבה הזאת עזבה אותנו, לשמור על תוכן מפלגת הפועלים המאוחדת.

כך שלא יחולו שום שינויים במפלגה?

לא אומר שהרוב טישטש את דעותיו בעניינים עקרוניים. לפני ועידת חיפה הציעה החזית את מצע יערי-צחקי. מצע

הערבים לא ישארו בפרוודור

היתרה הרגשה כי עקב הויכוח במפ"ם טישטש הרוב במפלגה במידה רבה את דעותיו העצמי איות. באיזו מידה ישפיע הפיזוג על שינוי קו המפלגה?

לא אומר שהרוב טישטש את דעותיו בעניינים עקרוניים. לפני ועידת חיפה הציעה החזית את מצע יערי-צחקי. מצע

חיפה הוא מבחינה הגיונית המשך מצע זה, אם כי היה בו גם משום מצוי המשותף עם המעוט. ב-90% הוא נתקבל על פה אחד, ורק ב-10% היו עמדות מנוגדות. אבל זה לא היה על חשבון טישטוש עקרונות.

נכון כי דווקא בתקופה האחרונה אנחנו היינו מעוניינים להרחיק לכת כדי להציל את שלמות המפלגה ולחזר אפילו ויתורים מכאיבים, ביחוד בשטח חופש ליכוד. היינו מוכנים לחזר על הכרעת הרוב, וכן בשטח הליכה לקראת מפלגה טריטוריאליה, בשיתוף חברים ערביים. ויתרנו על ויכוח בשאלת מלחמה ושלום והסתפקנו במיצוי המשותף. אבל ביסוד לא ויתרנו על שום עקרון המתחייב ממצע המפלגה.

נכון שויתרנו מבחינה ארגונית על דבר מהותי ביותר, על העקרון הארגוני שנקבע בחיפה, של צנטראליזם דימוקראטי — — —

מה זה?

כלומר של ויכוח דימוקראטי תוך משמעת ומרות מוחלטת בכיוונו. הבלגנו על האנומליה החטיבתית. על זה כבר דיברתי לפני זה. קוינו כי חוץ היאבקות נהפוך את המפלגה למפלגה מאוחדת באמת.

ועתה, אחרי הפיזוג, אתם תגשימו את הדבר רים שויתרתם עליהם?

לא נותר על כך שהמפלגה תהיה עתה מפלגה מאוחדת, שתהיה מפלגה חלוצית-מהפכנית בתוכנה וגם בארגונה. היא תגשים, תוך שמירה על תוכנה הציוני החלוצי, גם את התביעות ביחס לחברים הערבים של מפ"ם.

אתם מאות החברים הערביים המקבלים את מצע המפלגה בחיפה ומזדהים בכנות עם שאפותינו הסוציאליזם והלאומיות, לא יישארו עוד בפרוודור. מפ"ם, על תוכנה המלא, הציוני-הסוציאליסטי-המהפכני, תקיים גם את צו"ר אחות עם ימין ואחות פועלים ותראה בחברי מפ"ם הערביים ששמרו לנו אמונים בתנאים הקשים ביותר, חברים מלאים.

מלבד סניפים ספורים, אולי שלושה בארץ, אולי יחד עם המעברות עוד שניים, בהם יש לאחדות העבודה רוב, הרי כל עשרות הסניפים של מפ"ם, בעיר ובמושבה, כולם שומרים אמונים למפלגה. יהיה משבר בתל-אביב, ואולי ברחובות ובעוד כמה סניפים, גם בחיפה ובהרצליה יתפלג מיעוט די רציני. אך עשרות סניפים בארץ יישארו במפ"ם בשלמותם.

בתנועה הקיבוצית היו משלמי-המסים למפלגה בקיבוץ המאוחד 5300 איש, בקיבוץ הארצי 12500 איש. לכן אין לי כל ספק כי רובה המכריע של המפלגה יישארו במפ"ם. זאת היא פרישה של מעוט, מעוט, שפניו חזרה לאחדות העבודה מלפני האחדות.

הושמעה דעה שהמעוט הזה יחזור בסופו של דבר למפא"י. מה דעתך על כך?

הוא אנשים שאמרו: הבה וניפרד באופן חברי, למרות כל הצער. המנטליות שלי היא כזאת שהיית מסכים לזאת. אולם עלינו לדון לפי הצרחתם שהיתה מוכנה לפרע, והשיתה להם בכיס עוד לפני הישיבה. היתה זאת הצהרה רצופה יציבות והסתה, כאילו לא ישבו איתנו שש שנים וחצי. היא יכולה להתחרות, אפילו על עלות על הסתת מפלגות יריבות ועיונות. לפי האקט הראשון על סף הפילוג, אינני מנבא לעצמי טובות בנוגע לקו התנהגותם.

הכרזתו הוא בדיהם!

ישנן שתי אפשרויות תיאורטיות, האחת היא שהם ירצו, לאחר הפילוג, להיות יותר מפ"ם מאשר אנחנו, ויהיו יותר נאמנים למצע המפלגה מאשר אנחנו. אם יעשו את זה, כל העולם ישאל: בשביל מה היה להם להתפלג? אחרי שהצענו להם חופש ויכוח והסכם, תנאים ששום מעוט לא זכה להם, מדוע פילוג? איש לא יבין את זה.

לכן זוהי אפשרות מאד לא מתקבלת על הדעת. הם לא מטורפים. הם ידעו למפרע לאן פניהם מועדות. מאז משפט פראג, כשהתברר על סנה, הם כבר העמידו לנו אוליטימוס שנוותר על רוב שנקבל משטר של פאריסט והסכם על כל השאלות העקרוניות, בלי הכרעת רוב. הם ניצלו אז את ההזדמנות כשחשבו שאנו בנקודת חולשה, אחרי המשבר, והגישו לנו את החשבון הזה.

מני אז, עד היום הזה, האוליטימוס הזה תלוי מעל למפלגה כחבר דאמוקלס. אף רגע לא ויתרו על זה. אם זה כל כך מחושב, ואם הם כל הזמן מדברים על זה שמצע-חיפה היה שביאה, שזה היה כשלוף, ובחזונוניות שונות מביעים חרדה על זה שהרחיקו לכת במיצוי המשותף בויעדת חיפה, אני מניח שהאפשרות השנייה מתקבלת יותר על הדעת. לא שיהיו אדוקים יותר, אלא שיערכו רביזיה ונסיגה ממצע חיפה, לעמדות המוצא שלהם, מלפני האחדות.

אני אומר זאת על יסוד ניתוח של מגמות הנראות לי מבלי להדביק תו למפרע. זה יותר ביטוי לחרדה, לאן פניהם מועדות.

מה, אם כן, יהיו יחסים בין מפ"ם ואחדות העבודה?

אם הם יחיו על חשבון הסתה נגדנו, כמו שחי ליבשיץ אחרי שעזב, לא תהיה לנו ברירה אחרת אלא להתגונן מפני דביות ולשקוד על העמדת הדברים על אמתיותם.

אבל הקיטרוז נגדנו ישמש חיפוי לנסיגה רעיונית ופוליטית, אנחנו לא נעזור להם לחפות על האמת, אלא נחשוף את

„אנו נהיה כוח עצמאי ולוחסי“

בריטניה עם אמריקה בחלק הזה של העולם.

„ידידים מציעים בסיס בריטי“

מענין הדבר כי גם ידידים כנים של ישראל, מציעים לנו עצת אחת: לשמש לבריטניה בסיס אלטרנטיבי לסואץ, אך עוד יותר מענין כי מצעבי המדיניות הרשמית של בריטניה, שאינם מחויבים את ערכה האובייקטיבי של חימה, דוחים הצעות אלה מפני שהן עשויות לשבש הסכם גדול בין אנגליה לבין מדינות ערב. לפנינו סכנה כי בתכונה למלחמת עולם תהפוך אמריקה את חוזה הבטחון הקולקטיבי הערבי לכוח שבטבעו הוא נגדנו.

כל פעולה דיפלומטית היא חשובה, ויש מרחב לפעילותנו הדיפלומטית, אם זו לא תשמש אסליה ותחליף לכוננות שלנו ולכוחנו העצמאי.

אנו משוכנעים כי ארץ ישראל השלמה בגבולותיה הטבעיים, היא המרחב לקיבוץ גלויות ישראל ולערכים היושבים בה. אנו שוללים כל הסתלקות מן החזון הזה, וכל פטישיזציה של גבולות שנקבו עלינו עקב גורמים שונים. אנו מעריכים כי חזון זה יתן להתגשם בדרך העליה, ההתישבות, ההתעצצות הכלכלית ומדיניות של עצמאות ואחווה עם, בדרך של שלום.

אנו חושבים למסוכן מאד לטשטש בחינוך הנוער במושגי הדור את הדבקות לחזון הזה בשם קומביניזציות בנות יומן, ולנוכח העובדה כי לצערנו עדיין לא קמו בערב כוחות ממשיים המודים בזכותנו לקיבוץ גלויות ולקוממיות מדינית. התפקיד האקטואלי הוא לנהל מדיניות של שלום, שהתנאי הראשון לה: תכונה נועזת להתנגנות.

„נעמוד יחד בסכנה ובאש“

היו לנו, ויתכן שיהיו לנו, חילוקי הערכות על המצב והדרכים בעניני המאבק והבטחון, אך משוכנע אני כי בעתיד, כמו בעבר, במבחנים הממשיים, יתיצב השומר-הצעיר בסכנה ובאש כמונו. כמה מעליב ונלעג כאחד הוא הנסיון של חברים מן השומר-הצעיר לספול עלינו אשמת גזענות עד כדי כך שניתן היתר לרוסטים בסטוני להכריז במועצה האחרונה בחיפה (כפי שסומר לי) כי את המדינה היהודית של טבנקין אפשר להגשים רק על-ידי בולווררים. וחברי החזית מאחו כף לכשסיים את דבריו, מתוך אהבת שלמות מפם כביכול.

האם אחדות-העבודה תהיה מפלגה ניטראל-ליסטיית, או בווואניסטיית, או טיטואיסטיית — מה תהיה עמדתה כלפי הגוש המערבי וכדפי ברית-המועצות במערכות עולם?

לאחדות העבודה תהיה, לדעתי, מפלגה עצמאית, ציונית-סוציאליסטית מהפכנית. היא איננה ניטראלית במאבק שבין סוציאליזם וקאפיטליזם, בין מלחמה ושלום.

אנו יונקים ממקורות התרבות היהודית והאנושית, מתורת הסוציאליזם המדעי המהפכני וממסורת הגבורה של הסוציאליזם היהודי והבינלאומי. תפקידה החיוני של המפלגה בעם היהודי אחוים במציאות המיוחדת של עם אקסטרא-טריטוריאלי, ומחייבים כי דרכו וארגונו של הפועל בעם היהודי יהיו נגזרים מן התנאים והצרכים של העליה וההתישבות, ומחייבים עצמאות ארגונית, רעיונית ומדינית של המפלגה, מתוך סולידריות עם כוחות המהפכה הסוציאליסטית והשלום, שבמרכזה ברית המועצות, סין העממית וארצות הדמוקרטיה העממית.

אנו ניאבק לעצמאות ולניטראליות של מדינת ישראל במאבק בין הגושים בעולם, ולמדיניות נאמנה שלום ולחירות עם. מדינת ישראל צריכה להיות קודש לתפקידה ההיסטורי בהצלת העם. נילחם נגד השתעבדות של ישראל לכוחות אימפריאליסטיים. אשר פניהם למלחמת-עולם בכורה חוקי התפתחות הקאפיטליזם.

„זכות עליה לכל הארצות והמשטרים“

העם היהודי מפוזר בכל העולם, משני עברי המיתר, ואנו ניאבק לזכות העליה מכל הארצות והמשטרים, ונעמוד על זכותנו בפני ידידים, ולא כל שכן בפני כוחות ציוניים. הסתה אנטי-סובייטית מרעילה את העם ומסכנת את עתיד אחדותו של עמנו. ואינה אלא עשית רצונם של כוחות זרים מתוך אשליה של שבר. את חובתנו למעמד הפועלים הבינלאומי אנו רואים בשליחותנו בעם ובארץ, במפעלנו החלוצי וההתישבותי, במאבק למשטר של קידמה לעצמאות, לשלום, לידידות עם ברית המועצות, לחרות ועצמאות עם.

עמנו הוא אחד ומואחד בכל חלקי העולם, אף למרות שרבים גם היהודים שאינם מכירים בעובדה זו. אנו מבדילים בין עזרה של יהדות אמריקה לבין תקווה לשכר בעד שרות לממשלת אמריקה. את ידידותנו למחנה המהפכה בעולם נקיים מתוך עמידה קנאית על זכויותינו, על צדקתנו, ולא מתוך התבטלות והצדקת דין.

„השומר הצעיר יתחרט“

זה כשלושה חדשים שהרוב במפם, אשר לידתו בברית עם סנה, מכין באופן שיטתי את הפילוג. זה מזמן שהם מספלים אפילו בכרטיסיות ומקיימים מהם, ולא הכחישו זאת. מנודח הוא להטעות את הציבור כאילו תפלגה מפם מפני טעמים ארגוניים ומשמעתיים.

המצב מחייב שנינו אחירה בציבור הפועלים, והימים הקרוי בים יגידו אם השומר-הצעיר יענה לתביעתנו לשיחוף פעולה של כוחות שווי-ערך או שיסתגר בדליית אמותיו, עדיין עתיד השומר-הצעיר להתייטר בחרטה על קלות-הדעת של יתור על חברותינו, ונקטה שהדבר לא יהיה מותר.

שעה קלה אחרי הראיון עם מאיר יערי, נתקבל עורך „העולם הזה“ לראיון מיוחד אצל ישראל גלילי, חבר קיבוץ נען, שחזר לפני כמה ימים מאנגליה לרגל הפילוג. הראיון ניתן במשרד מזכיר רות הקיבוץ-המאוחד וארך למעלה משלוש שעות. להלן הדיוח-הספונגריפי הכמעט-מלא ממונו.

מה יהיה שם המפלגה החדשה?

עד לכינוס המוסמך של מחננו, נוסף להיקרא בשם שבו נקראנו לפני איחודה של מפם, ובתוכה: „לאחדות העבודה — פועלי ציון“.

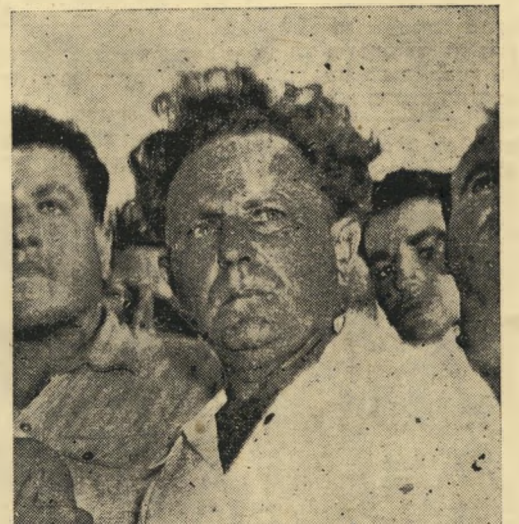
כשבאתי מחוץ-לארץ, לפני ימים מספר, נתברר לי כי מרבית חברי היו משוכנעים כי בשעה האחרונה יירע השומר-הצעיר מהכרעת הפילוג. ומתוך כך, עד הרגע שאנחנו מדברים בו, עדיין לא נתקבלו החלטות על הסידורים הפורמליים שלנו, בהיותנו מהיום גוף מדיני העומד ברשות עצמו.

איך אתה מעריך את גודלו של הגוף הזה?

התשובה לשאלה זו, אם לרצות לדייק, היא קשה ביותר. מפתח שורת השגיאות הפאטאליות של הנהגת מפם בשנים האחרונות, וביתוד עקב הוועזע-של-פראג, אירעה התערערות בסניפי מפם בערים ובמושבות. רבים מחברינו פנו לארצות ולא נענו לקריאת סניפי המפלגה, אף שכל הסימנים יש לנו סימנים מספיקים להכרה כי רבים העובדים והעולים בארץ, שנמנעו מקשר ארגוני אתנו כל עוד נתונים היינו למרות סיעת החזית במפם. בחודש האחרון, משהורגש בציבור כי „לאחדות העבודה — פועלי ציון“ לא תיכנע לאולטימטום של התבטלות ותקיים את שליחותה העצמאית, הוטרדנו על-ידי פניות רבות של חברים שהציעו את שרותם. חברי לאחדות העבודה שבאו למפם באיחודה לא יישארו בה, ויטו שכמם אתנו בפועלנו, בשליחותנו.

האם קיימת אפשרות של קואליציה בין המפ"ל לגה החדשה ומפא"י לפני — או אחרי — ה"בחירות הכאות לכנסת"?

ידועה דעתנו כי קואליציה של מפא"י והציונים-הכלליים אינה יכולה לחלק את המדינה מן המשבר, אינה יכולה לחולל את הכוחות הדרושים לבנינה של המדינה בקצב מהיר, ולהגות תה של עצמאות המדינה וקיומה; ודאי שאינה יכולה להעמיד סכר בפני עליתה הפוליטית והספסרית של הבורגנות על חשבון הפועל במדינה. מפניו היו יהיו לשותפות פועלים וכוחות מתקמים בראש השלטון. על כך ניאבק ונקרא לדין הפועלים את מפא"י ואת השומר הצעיר אם יפנו עורף למוצא זה מפני טעמים של מדיניות-חזק.

לא נלך לשום הסכמים עלובים, שאינם עשויים להבטיח שינוי באיורה, במשטר הציבורי ובמדיניות;

אנו משוכנעים כי דרכה של מפא"י באה עד משבר, כי נגזרות והולכות האשליות שהביאו למדיניות שכל עיקרה הוא בהסתלות ללחץ אמריקאי, מתוך תקווה לשכר הנאה.

במאמרו המפורסם של יצחק טבנקין, בגליון הראשון של „דמרכב“, טען לריבונות מלאה של ישראל על כל שטחה של ארץ-ישראל. האם פירוש הדבר כי המפלגה החדשה תצטרף לכו"ח הרוגלים כפיכוב שני יוזם על ידינו?

„מלחמת-מע" היא הרפתקה“

התשובה שלילית. אנו משוכנעים כי מענינה החיוני של מדינת ישראל הוא שיקיים השלום בגבולותינו, ואפילו אם שלטי-ערב מסרבים לחתום עמו חוזה שלום של קבע, מעניננו הוא שיקימו חוזה שביתת-הנשק. למען תוכל המדינה לרכוש את מלאו מרצה לישובה ובנינה של המדינה.

המחשבות דברו מלחמת-מע" ביוזמה ישראלית הן הרפתקנות שאין לה שורש במחננו. לחושיבים על מלחמת-מע" אין הבנה של הגורמים המדיניים העולמיים. בראש סדר יומנו עומדים ההתגברות של שממית-הארץ, חידוש העליה, וציעדה לעצמאות כלכלית ופוליטית.

יחד עם זה אנו חושבים למסוכנת כל התעלמות מן האפשרות של תוקפנות רבתי כלפי מדינת ישראל, ומן האפשרות שהמלחמה הועירה בגבולות התפתח למלחמה גדולה, ביוזמת אויבנו. יש תופעות של שאננות בישוב ומתחדשות עצות ומנסוליות של הסתמכות בעיקר על הפעולה הדיפלומטית. הייתי בלונדון בימי היכוח על פנוי-הסואץ, ומשמ היתה לי ההזדמנות לראות ביתר בהירות את חומרת מצבנו. ארצות-הברית מנסות להפוך את מדינות ערב למעצמות צבאיות, כחלק מתוכניתן האימפריאליסטית והפוליטית העולמית. האיטלאם וגרמניה הם מן העמורים העיקריים של המדיניות האמריקאית כלפי ברית-המועצות. ערכה של ירדן במדיניות הבריתית עלה לאחר היציאה מן הסואץ, ועקב ההתחרות של

יש געושים לשוני“

בציבור הפועלים רבה התסיסה עקב האכזבה מן המשטר שהשתרר במדינה, ויש געושים לכוח שיחזור לחדש את גאוה של תנועת הפועלים, את עצמאותה הלוחמת של ההסתדרות; יש אכזבה מן ההתאפסות של מפם ותקוותנו להיות ביטוי לתסיסה הטבעית הזאת. כל המנסה לנקוט מספרים, אם אינו מתכוון לאחד עיני הבריות, אין לו נתונים של ממש לקיימת מספרים. אני ודאי שלא אנקוט מספרים, מתוך נאמנותי לכלל שאל יתהלל חוגר כמפתח. אני סומך על תהליכים.

האם הקיבוץ המאוחד כולו מוכר במפלגה החדשה?

כל המערכות האידיאולוגיות שניהלנו בתוך מפם — הקיבוץ המאוחד כולו ניצב מאחוריה. אולם לאחר שמפא"י פילגה את הקיבוץ במרות מפלגתית, ואחר שסיעת החזית במפם העדיפה את הברית עם סנה על הברית אתנו, ועודדה סניפים מפלגים באחדים בישובינו (יראון, יד-חנה, בארי) הרגשנו כי הכרחיים הוא לקיבוץ לגנון על קיומו ועל תוכנו הרעיוני בפני מגמות מהרסות.

גלילי: מחתרת בבארי“

כדרך שלא נניח לקיומם של סניפים מפלגים של מפא"י, כן לא נקים בישובינו סניפים מפלגים של השומר-הצעיר. בהשגתי מחוץ-לארץ סופר לי כי במשך בארי נתגלה שחב"רם המשתייכים לסיעת החזית, קיימו תפוסה ארוכה מחתרת לפי כל כלליה ודקדוקיה. זו היתה שליחותם המהפכנית. יש לנו יסוד מספיק לחשוב כי הפעולה היתה בהשראה של חברים חרוצים מהחזית הפועלים במפם, לאחר שהוצא סנה ממפם.

עם חיסולה של מחתרת זאת תיתם הפרשה, ובטוחני כי גם אם יימשכו במזיד נסיונות מעין אלה מצד גורמים שמחוץ לקיבוץ המאוחד, לא ימצאו בקיבוץ קרקע אחיזה, מאחר שההסוואה של מפם אינה קיימת עוד.

אנשי הרוב טוענים כי דרככם תוביל בהכרח למויזג עם מפא"י בצורה זו או אחרת. מה דעתך על כך?

זוהי טענה אוילית או זדונית. אין זו אלא קוצר ראות ומגוונות.

הכל יודעים כי עקרונות מחננו יומה פלגנית, שנסתיימה בהצטרפות קקיונית למפא"י. לא קיבלנו על עצמנו את דרך מפא"י כבר בימים שעדיין לא הרחיקה להירדד בדרכה האידיאולוגית והבילתיה הציבורית. מאז נתעמקו הניגודים בין בנינו ובין מפא"י. פילוג יושבים של הקיבוץ המאוחד הוא בעינינו, עדות ואף סיבה נוספת להתרחקות האידיאולוגית בנינו.

הנהגת החזית במפם עשתה כל מה שרוש למפא"י כדי לחדק את מפא"י לאיזולציה. היא הקלה על מפא"י להחליף את המאבק האידיאולוגי ההכרחי במאבק באולוגי וזו רעה חולה. אין אנו מחנה ביוזימה, וראו לנו קזאת אמתלות אידי-

מבלה בחג היין בזכרון יעקב

הבנו לנו יין, יין!

(ראה שער)

עשרים ושלוש צעירות יפות תואר ניפ"נפו במסרקות, שפתונים ומראות, מיטפסו בעליצות בהשענן על כורסאות-העור. עשרים ושלושה זוגות עינים זהרו בהתרגשות, כא"שר עלה האוטובוס הנוצץ של קופל טורס במעלה הרי-אפרים התלולים. המטרה: זכרון-יעקב הקטנה והרדומה המשמשת זה שבע עשרות שנים כמרכז תעשיית-היין הישרא"לית. זו הפעם הראשונה בתולדותיה הארו"כות קבלה מולדת-היין את שתי תוספותיה המסורתיות — שירה ונשים יפות. המעמד: הכתרת מלכת-היין הראשונה בישראל. הר"קע: פסטיבל של שירה ומחול וכמויות עצו"מות של יין, אשר היו משמחות אפילו את לוס הזקן בכבודו ובעצמו.

התרגשות חגיגת

השלוחה של הישוב הקטן והצנוע נעלמה, פינתה מקום להתרגשות חגיגת. הבתים ו"הפנסיונים הקטנים והלבנים כוסו דגלים ו"סרטים צבעוניים, התושבים הצטופפו קבו"רות קבוצות מסביב לחבורה פעלתנית של צלמי-עתונות ומסריטים, שלחמו על הזויות הטובות ביותר לצילום עשרים ושלוש המו"עמדות לכתרה-המלכות, אשר ירדו מן האוטו"בוס, נכנסו לפנסיון נמירובסקי.

«אין לך מה לדאוג, מותק» התערב כשיחה אחד מצלמי-הסרטים, «עליך רק לחייך». הנערה המפוחתת הסמיקה כעגבניה. הקהל הצטחק.

מי יכול לאכול?

כאשר עברה התהלוכה המלכותית על פני

עיניהן הדרוכות של עשרים מצלמות, נעלמה בתוך הפנסיון, החלו מלצרים להתרוצץ בין

המטבח לבין חדר-האוכל המקושט, כשבידי"הם צלחות מהבילות של מרק ובשר-עוף. ה"נערות שאלו את עצמן שאלה בלתי-נשמעת: מי יכול לאכול בזמן כזה?

למרבית צערם של המלצרים והטבחיים נד"חה המרק על ידי כל המועמדות.

שעה שהמועמדות למלכות ניסו לשלשל כמויות מזון במורד גרונותיהן הרוטטים, גדל ההמון ברחובות לממדים חגיגיים. בני-זכרון

התהלכו הלך ושוב ברחובות העקלקלים, התלוצצו, צחקו, העלו זכרונות.

התוכנית

תוכנית השעשועים, שהוכנה בקפדנות ימים רבים למפרע, הכילה את הופעותיהם של הזמרת שושנה דמארי, מקהלת הפועל, להקות רקודי-עם. באשר למועמדות לתואר מלכת-היין, היה עליהן להתקלח, להתלבש, להצטלם במלון גראף, לעבור משם לאולם בית-המשפט המקומי לראיון בן שלוש דקות עם חבר השופטים.

בעקבות הראיונות היה על הנערות לעבור לבית-דינאל, להופיע שם לפני צלמי-העתו"זכרון-יעקב, להופיע שם לפני צלמי-העתו"נות והמסריטים. לאחר מכן היה עליהן לחד"זור לפנסיון לארוחת-צהריים מפוארת, לנוח שעתיים, להופיע באמפייתאטרון של בית-ההבראה דורה שוארץ לטכס הכתרת המל"כה.

כעבור שעה נראה מלון גראף, השקוע ב"דרך אל חדרי-המקלחת, הצטופפו קבוצות פן-סרטים הוליבורי. עשרים ושלוש עלמות עטובות סדינים וחלוקים, תחבו סוכות שער בין שפתיהן הדרוכות, מיהרו לאורך המס"דרנות אל חדרי-המקלחת, הצטופפו קבוצות קבוצות ליד קרשי-הגיהוץ.

רגע-המבחן

מאחר שעשרים ושלושה מוחות צעירים היו מרוכזים אך ורק ברגע הגורלי, בו יוכ"רו שם הזוכה בכתר, חלפה שארית היום באיטיות משגעת. רגע-המבחן הגדול, בו הו"פיעו המועמדות לפני חבר השופטים, מצא אותן מקמטות את ממשותיהן בעצבנות, משתמשות בשפתונים ללא הרף, מסתרקות

עשרים ושלוש צעירות זרזורות-יעקב, חיכו לתורן להופיע לפני חבר של ישראל? התשובה ניתנת רק של זיוה שפיר, אמנית הפנטומימ

אחריהאורחים שזק ארלסט נתן, סגן-נשיא

בעקבות ההכתרה הציפו אלפי האורחים את היקב, הסתערו על הענבים.

עשרות הפועלים העובדים ביקב המשיכו בהובלת ה"ענבים אל המסחטות, נתפנו רק לעת ערב להשתתף בחג.

המועמדות נתפת הראיון עם השופטים:

קרשיהגיהוץ היו מוקפים צעירות שניסו לשפר את לבושן המלכותי.

מנהליהמכמ, עזריה רפפורט, לוגס מרק ומתבונן ברחמים במועמדות שסרבו לאכול כדי לשמור על הגזרה.

מרתפייהיקב של זכרון יעקב הבריכו בנקיונם החגיגי, חיכו לאלפי האורחים, שהוזמנו במיוחד לטעום מתוצרתם המשובחת.

הנשיקה הראשונה, שהוענקה על ידי המלכה על מיד לאחר ההכתרה נפלה בחלקו של אחד משבעת אלפי הצופים שנכחו בטכס: היה זה במקרה בעלה של זיוה.

עצבים הצטופפו לפני אולם בית-המשפט של זכרון-ה-שופטים, אשר יחליט: מי תהיה אלכת-היין הראשונה לאחר שעות מספר: כתד-אלכות היין הונח על ראשה נערת-שער משולשת של "העולם הזה" (723. 859. 871)

חוזרות ומסתרקות.

המועמדות ניסו להשתלט על עצמן, לפי רפואת את המתיחות, לדלות מתוכן קצת ב" טחון עצמי; אולם רשימת שמותיהן שבקעה מפיו של מנהל-הטכס, עזריה רפפורט, נש" מעה באזני כל אחת מהן כגור-דין-מוות. ל" אחר הראיון עם השופטים, הודו נערות רבות שהן שכחו אף את הפרטים הרגילים ביותר, כגון השם, המקצוע ותאריך-הלידה. רבות אחרות היו משוכנעות שהן נכשלו לחלוטין.

על אף המנוחה בת השעתיים הרגישו ה" מועמדות את עצמן, כאילו הועברו דרך מס' חטת-ענבים. המטרים הרבים של יומני-קול" נוע, שצולמו על מרפסת בית-דניאל, האר" חות שנאכלו לשליש ולרביע, תקתוק המצל" מות ושאלות העתונאים — כל זה נראה כ" קטעים מעורפלים של חלום. עתה הגיע פרק" זמן קצר של מציאות: הן ניצבו לאור הור" קורים על במת-האמפיתטרון, לפני קהל בן שכבת אלפים איש, שנאסף לחזות בטכס. בין הנאספים: ארנסט נתן, סגן-נשיא החב" רה הכלכלית הארץ-ישראלית, הנהלת חברת כרמל מזרחי, חלוצת תעשיית-היין בארץ, מס' פר רב של אישים אחרים.

נשיאה עצורה

החלק המוסיקלי של התוכנית נסתיים. ל" הקת רקודי-העם של הפועל, לבושה תל" בושת צבעונית, ביצעה סידרת מחולות סור" ערים. אחר הגיע הרגע הגדול. עזריה רפ" פורש עיין בפתקים שהועברו לו על ידי ה" שופטים, כעכע בגרונו. המלכה: זיוה שפיר. הסגנית: לאה לייבמן, בת זכרון-יעקב.

לקול תשואות סוערות הפסיעה זיוה בני" שימה עצורה לעבר כסא-המלכות המכוסה עלי גפן, כשעל ראשה מתנוסס כתר של אשכולות ענבים ובקבוקי יין. הלומן של עשרים ושתיים צעירות נופץ לרסיסים. חל" מה של העשרים ושלישית רק התחיל.

כי למלכת היין הישראלית 1954 צפוי פרוז: סיר של שלושה שבועות ברח" בי ארצות-הברית, הופעות ברדיו ובטלוויזיה, במטרה לשכנע את האמריקאים לזנוח במק" צת את הויסקי האהוב עליהם, להקדיש זמן גם לטעימה מיינות ישראל.

אמנם קשה לדעת אם האמריקאים יסכי" מו להרפות מן. הויסקי, אבל דבר אחד ברור: הם יקבלו את היין — ואת זיוה — כעין יפה.

לחצטלם לצדה של מלכת-היין והחברה הכלכלית הארץ-ישראלית.

לשעס מבשר התרנגולת, לאחר וחה שעה כבר לא היה מה להפסיד.

הכתרה, שהיה מורכב מענבים מלאכותיים שהוכנו במיוחד בשביל הטכס בפריס ומבקבוק של יין כרמל מזרחי, הונח על ראש המלכה על ידי ראש-עיריית זכרון-יעקב, בשעת הנחת הכתר על ראשה. מימין: זיוה שפיר.

במדינה

אולם עתה, כאשר קם פרייסלד בבית-המשפט, הודה הוא כי הוא מכיר אותו ממקום אחר.

דנציג הצנום, הודמה במקצת בהופעתו ל"קסטנר, תאר את יהדות-אירופה, כהולכת ל"טבח בהכנעה — ללא תקוה וללא רצון חיים

הלוי: "ההיית מתקומם, אילו ידעת לבטח, כי רכבות-הגירוש מטיעות את אשתך ואמך לטבח?"

דנציג: "הייתי הולך אתך." (לאחר שתי"קה) "אינני יודע."

השופט שיחרר את העד, הכריז על הפסקה עד יום ה' זה, בו יחקר דנציג חקירת שתי-עורב על ידי הצדדים. כהן ותמיר נראו רושמים רשימות ארוכות, משך כל שעת העדות, והיה ברור כי הפעם לא יהיה עוד מקום לחיתור על נקודות.

רת

$$13 + 5 = \text{פילוג}$$

הפילוג בין אגודת-ישראל (אג"י) לבין פועלי אגודת-ישראל (פא"י), המכונים בפי יריביהם בשם: כמעט מפא"י, היה בשבוע שעבר לעובדה קיימת: פא"י החליטה להקים מוסד רבני משלה, המקביל למועצת גדולי-התורה, שהיתה עדיין הסמכות העליונה לשת המפלגות כאחד. החלטה זו היתה הצעד האחרון בריב ישן.

הצעד הראשון נעשה עוד לפני זמן רב, שעה שהתקשרו אנשי-פא"י עם הסוכנות היהודית, דרשו תקציבים לשם הקמת בתי-ספר וישובים משלהם. מאז נמשכו החיכוכים וגברו: פא"י אירגנה את הנוער שלה

(המשך מעמוד 6)

דות זה לזה ומותרים על נקודה אחר נקודה זה לטובת זה. שניהם היו להוטים לסיים את הפרשה: לתמיד לא נותר עוד במה לזכות — לחיים כהן היו סיבות משלו.

אולם לאחר שחדלו הלוחמים להלום זה בזה, נכנס השופט לזירה, ניסה את כוחו הוא. היתה לו רשימת-עדים משלו. היה ברור כי לפני סימו את הדיונים, ירצה השופט, בני ימין הלוי, להבהיר את כל הנקודות המעוררות פלות לשביעות רצונו הגמורה. רק לאחר מכן יקח הוא את החומר לביתו, כדי להכין את פסק-הדין, אשר לא יעורר את קנאת חבריו למקצוע. השעה המכרעת קרבה.

בשבוע שעבר שוב נתמלא האולם המרווח של בית-הדין העליון, ירושלים, עד אפס מקום, כאשר עלה פיליפ פרוידיגר, תעשיין הסכסטי, אחד ממנהיגי היהדות הדתית ה"הונגרית", אל דוכן-העדים. כאשר הופיע קס"סנר (זו הפעם הראשונה משך חודשים), כ"שמקטורנו האפור תלוי על כתפיו, כרגיל, היה עליו לפרוץ דרך בהמון, לשבת בפינה מרוחקת. דומה היה כי הוא לא שם לב למי בטימ, שהופנו אליו מכל עבר.

פרוידיגר החליק את זקנקו האדום, סיפר בבאריתון עמוק על גירושי היהודים לוא"ל לרזה". כאשר נשאל אם הוא חושב את קסטנר לבוגד, ביקש העד רשות שלא להשיב: "גם אני הייתי שם — ולאדם שהיה שם קשה מאד לשפוט". מאוחר יותר, כאשר נחקר פרוידיגר על ידי חיים כהן, אישר כי קסטנר שיתף פעולה עם הנאצים, אך לדעתו לא נעשה הדבר במטרה זדונית בפינה המרוחקת חייך קסטנר קלות.

הוא הכיר אותו. עדות של ראובן הכס, מי שהיה אחד ממנהיגי ההצלה, עשהה

פירות וירקות
טריים חשובים מאד לתזונת האדם
בירקות ופירות טריים מצויים
מ'נרלים וויסאמינים בשפע.
החיונים לבריאותך. ירקות ופירות
טריים וקרירים וסלמים למיניהם
נשמרים יפה בתוך
מקרר הספיגה אמקור.

האפזיק היחידים:
אומיא בע"מ
 תל-אביב:
 ז'נך נחח תקוה 16, טל. 3228
 חיפה:
 דח' ביאליק 8, טל. 67201

עד פרוידיגר ונאשם גרינוודד בפניה מרוחקת, חיזן

כגוף מעורב של בנים ובנות, שמה את ה"דגש על התישבות ועבודה מאורגנת, הרחי"קה לכת אפילו עד כדי הסכמה לשירות ל"אימי לבנות — אם כי במסגרת של עבודה בקיבוצים דתיים. יתר על כן: פא"י דגלה בחינוך ממלכתי-דתי — דבר אשר בו נל"חמה אג"י בחימה שפוכה.

הקשר האחרון. אג"י נהגה באדיבות, הזמינה את פא"י להשתתף בכנסיה הגדולה, שנערכה בירושלים לפני חודשים. אנשי פא"י לא הופיעו. היה זה פילוג גלוי, אילולא ה"קשר האחרון שנתר בין שתי המפלגות: שלושה עשר הרבנים של מועצת גדולי-התורה — המוסד הקובע את קו פעולתה של היהדות הדתית בעולם, מגן על זכויותיה בפני השלטונות בארץ ובגולה.

השבוע איבדו אג"י ופא"י גם את הקשר האחרון: פא"י הודיעה שהיא עומדת לארגן מועצה נפרדת, מורכבת מחמישה רבנים ב"ראשותו של הרב צבי פסח פראנק, אב"בית" הדין הרבני בירושלים.

בנו של פראנק, הרב תנחום פראנק, מזכיר הרבנות בירושלים, הכחיש ידיעה זאת בכל-תוקף: "אבי לא היה ולא יהיה איש מפלגה. הוא אפילו אינו יודע על כל העניין: הוא חולה."

רושם עז בקיצורה. היא הסתכמה לשתי נקודות עיקריות:

- לדעתו, לא היו סיכויים להשיג דבר מן הנאצים; הסיכוי היחיד היה להעלות את המאמצים לרמה פוליטית.
- הוא קיבל ידיעות מברלין כי גוראל ס. ס. קורט בכר חיבל בכל מאמצי-ההצלה, כדי לסחוט סכומי-כסף נוספים מקסטנר.

השלישי ברשימת-השופט, חבר מערכת דבר, מי שהיה סגן-יושב-ראש הוועדת-ההצלה, הלל דנציג, עבר כמה רגעי מבוכה על דוכן-העדים: בשלב מוקדם יותר של המשפט סיפר עד הסינגוריה, פרייסלד, כי כאשר החלו הגירושים מגטו קלוד לאושוויץ, יעץ לו דנציג להיות הראשון בתור, כדי לתפוס מקום טוב יותר. דנציג שיגר מכתב לבית-המשפט, הצהיר שאינו מכיר את פרייסלד;

* האולם הישן, הקטן יותר, אשר ראה את חולדת המשפט, הפך למזכירות: הקצרניות של הכנסת עובדות ללא הרף, מנסות להתגבר על ערימת החומר ההולך ומצטבר.

** שם מוסוה זה נתנו הגרמנים למחנה-ההשמדה אושוויץ, כדי להפיג את חששות המגורשים.

פקידות

לבוגרי בתי ספר יסודיים
 ולתלמידי גימנסיה

שנת למודים אחת
 שכר למוד עממי
 כתות בוקר, צהרים וערב

"לאור"

בית-ספר למסחר, תל-אביב,
 רח' בן יהודה 73, פנת מאסו
 שעות המשרד: 9-1; 4-8.

כביסה לבויה
כביסה לבויה

זיוה, אבקת כביסה ללא סבון, הראשונה בישראל, מרככת את המים ומציאיה את הכלוך בין רגע.

זיוה מצוינת להשריה, להרתחה ולכביסה. זיוה כובסת באורח יסודי, ללא עמל, ומעל לכל — שומרת על הכבסים.

הלבנים יהיו צחויים ללא הלבנה וכחול, רק על ידי כביסה בזיוה.

האשה הנבונה משתמשת דק בזיוה, השומרת על הכביסה וחוסכת עמל לכובסת

במדינה

ההפלגה, אמר אברי בהגידו בזקנו האדמוני, אבל אין דבר. אעבוד כמו כלב, ובשנה ה' באה אסליג מבלי לבקש טובה מאיש."

נוער

קנאת ערים

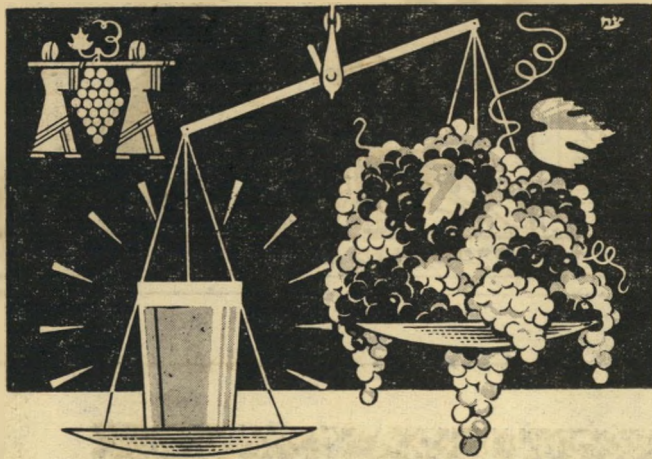
לנוער החיפאי יש כמה וכמה סיבות לקנאת חבריו התל-אביביים: המספר הרב של בתי-הקולנוע; הריכוז הגדול של בתי-אטרונים ומסודות-התרבות והאמנות; חיי-הלילה המפותחים ועוד.

אולם יש נושא אחד המפעיל את הקנאה בכיוון הפוך — תל-אביב לחיפה. נושא הקנאה: ההתייחסות המיוחדת במינו ההלך ונוצר מדי מוצאי-שבת בחורשת אורנים, על פסגת הר-הכרמל.

לא היתה זו הפעם הראשונה שעסקני מפלגות ניסו לקלוט אל צביון מסחרי — ולא היתה זו הפעם הראשונה, בה הצליח הוא להתחמק מחיצייהם. מאז בואו מחילנה בשנת 1891, כצעיר בן 16, היה פראנק פעיל בפניו הארץ, אך מעולם לא התקשר עם מפלגה כלשהי. תנחום סיפר בגאווה כי בן-המאה ה-19 מאורעות 1929 הוטרף בבית-אביו נשקה של ההגנה הירושלמית, ובזמן מלחמת-ה' שיחרור נגד הבריטים הוטמן בו נשקם של ההגנה אצל ולח"י גם יחד.

אבי משרת את כל ישראל, לא את מפלגות בלבד, אמר תנחום במחותו את ידוקים, ולעתה צריכים לשבת במוסדות ציבוריים, כמו הרבנות, אך ורק אנשים בלתי-מפלגתיים.

חוא לא התמלא כלל על כי אנשי פא"י

שתי מיני ענבים

מוצר סבטי סענבים סריים ללא כל חסרי שיסור. ספוסטר. מיין. סבריא וסרוה. לילדים ולסכונרים להשיג מעתה בחנויות המכלת, המעדנים ובכל הקיוסקים

כרמל מזרחי

סיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

סלון זהבה

חל-אביב, רחוב רש"י 9

מהיום טלפון 21668

לנוחיות לקוחותינו הנכבדות, היכולות מעתה להזמין את תורן טלפונית לסלון על מחלקותיה, לקוסמטיקאית הידועה "רילי" ול"מכון לחשוב הגזרה".

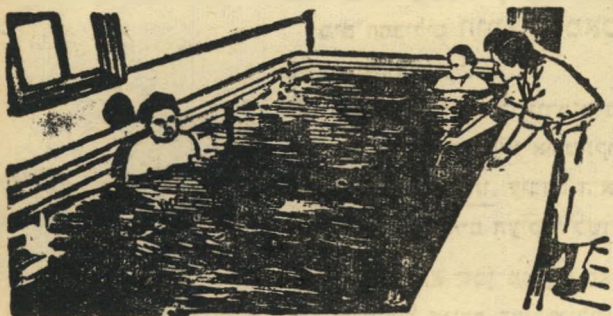
כמו כן הגיע זה עתה משלוח יחיד של MISS CLAIROL

ההמצאה האמריקאית האחרונה בצבע-שערות. פעולה מידית — גוון טבעי — ללא הבהרה מוקדמת.

היש לך כאבים...

בגב, בכרכים, ככתפיים או בפרקים?

"רפא" - רח' שלמה המלך 103, תל-אביב טל. 24495

בריכות מי-מרפא חבישת בויק כמו בקרלסברד וישי או טבריה

כמו כן אמבטיות ערבול (Whirlpool bath) / חדר זיעה טורקי / מחלקה מיוחדת לאיכשור ע"י התעמלות רפואיות, מסג' וריהביליטציה המוסד היחידי מסוג זה בארץ / מחלקה לסובלי רוימטיזם / עומד תחת הנהלה ופקוח רפואי

צינקוגרפיה

רינר זונסקי

רח' הקישון 6 תל-אביב טלפון 66548

גלופות קו רשת צבעים

הרב תנחום פראנק

אבא לא יסכים!

מדי שבוע בשבוע, עם צאת השבת, מתרכזים בחורשת אורנים, מאות צעירים וצעירות, ללא הבדל מפלגה ומעמד. הם רובצים על משטח מחטי-האורן ומחליטים ציזובא. הם שרים שירי-עם ושכחים ל"מחצה, יוצאים במחולות" עם, בהדרכתו של שלום חרמון — האיש שהצליח לשכנע את מועצת-פועלי-חיפה למסור את החורשה לידי החבריה. למשך יום אחד בשבוע.

מפת-נפש. השבוע דומה היה כי ה"קנאה התל-אביבית נשאה פרי: ברחובות העיר הופיעו מודעות צבעוניות, הכריזו כי בבית-צינוני-אמריקה יערך מדי יום א' ערב ריקודי-עם, בהדרכתה של גורית קדמן. בני הנוער האנטי-סאלוניים מיהרו לראות את הולדת ההתייחסות התל-אביבית החדש. אולם הם נחלו מפת-נפש, הבחינו כמעט מיד ב" כמה חסרונות חמורים:

- גילם של המשתתפים לא הוגבל, בעוד שבחיפה הכניסה לאורנים היא רק לבני 16 ומעלה. התוצאה: בית-צינוני אמריקה נתמלא בעיקר בתלמידי-בית-הספר העממי.

- גם האווירה היתה דומה לזו ש"בית-ספר עממי: ריקודים כמעט ולא נערכו, ובמקומם נאלצו הנאספים להאזין להרצאות משעממות למדי.

- הדשא המעוך של בית-צינוני אמריקה אינו מתאים למחולות-עם.

כבר בסיומו של אותו ערב היו המסקנות ברורות: הנוער התל-אביבי יוסיף לקנא בחבריו החיפאים, ימשיך במאמצים למצוא התייחסות מקורית, מעניינת ובלתי-סאלונית.

משפט

שד אשחת

תל-אביב! תל-אביב! זעק נהגמונית בריא בשר בעל מצח משופע, מתחלב עם קרחת מבריקה, ליד תחנת אנד בחיפה.

בתיה חמדי לקחה אותו יום חופש מעבודתה כעוזרת במשק-בית. היא נכנסה למונית, שנעה בכוח תל-אביב כעבור דקות מספר, כשבתוכה עוד שני נוסעים.

(המשך בעמוד 16)

נסו למשוך את אביו לשורותיהם: יש להם אנשים בעלי-כשרון, אך צעירים ובלתי-ידועים. הם זקוקים לאישים בעלי-משקל ו"שם. אבל אבא לא יסכים!"

י

החלום הגדול

הפסיכולוגיה המודרנית גילתה חוק אחד, רב-חשיבות: אדם אוהב, בדרך כלל את ה"דברים שהסרו לו בילדותו.

אברי אונגר בילה עשרים ושתיים מעשרים ושש שנות חייו ללא ים. הוא גדל בצ'כוסלובקיה, הארץ בה נחשב אגם למשטח-המים הגדול ביותר. דחאק משום כך אהב הוא את הים אהבה עזה, השתוקק להקדיש לו את מרצו וחיו.

הוא זכה לראות את הים לראשונה בעלותו לישראל, אולם שאיפותיו לא נתגשמו במלואן: אף ברגע בו דרכו רגליו על חוף הארץ שקרו קציני המיון של צה"ל את גופו המו"ק והשרירי, דחו את כל תחנוניו להתגייס לחיל-הים, שלחו אותו ישר לחיל-הצנחנים.

שובו של אברי אל משטח-המים האהוב עליו נתאפשר רק לאחר שיצא הוא מתוך המדים והסיר מעל ראשו את הכומתה הא"דומה. הוא מצא לו שיוכן זול ונוח בסירה ישנה שהיתה מוטלת על חוף חיפה, הפך תוך זמן קצר לדיג מושלם, התפרסם כחור-ג'נוער החיפאים בזקנו המדובלל ובציור-באת הימים שלו.

מסביב לעולם. אולם אברי לא עסק רק בדיג ובציזובא. כל אותה תקופה חתר הוא להגשמת חלומה הגדול: הפלגה בספינה מפרשים קטנה מסביב לעולם, כסיו ה"צאות" המסע על ידי דיג במים עמוקים.

השבוע היה חלומה של אברי אונגר כשלב מתקדם של התגשמות: בגמל חיפה ניצבה ספינתו, בה שתי הטונות, ורוד מכרמל, בה הושקעו כל חסכוניותיו. חסר היה לו רק סכום מצער של 1500 ל"י להשלמת הציוד — סכום אשר לא עלה בידו להשיג, למרות כל מאמציו.

אם לא יבואו חובביה-הספורט הימי לעזרתו תוך שלושה שבועות, אחמיק את עינות.

* צבי פסח פראנק היה בין מייסדי הדוה.

שלומים

בחיפה, נקנס שלא בפניו, פליקס שנער, ראש משלחת השילומים בגרמניה, באשמת נהיגה מהירה.

הכתובת הנכונה

בבית-דגון פרחת יונת-דואר, נושאת ספק לתוך בית קפה, התישבה על הבאר, בין בקבוקי הביירה.

המטרה הסופית

באחד ממחנות צה"ל, הופיעה על לוח ה' מודעות פקודת יום, שחוללה שמחה בקרב הטוראים, ציוותה: "לפני צאתך למסוּח עיין ברשימת הקצינים ורבי-הסמלים."

על חוד-השער

בירושלים פרץ אהרון תיבון לבית-מרקחת, שבר כמה בקבוקים, הסביר לרוקח הנדהם: "אני מתנקם בך. בשבוע שעבר נתת לי תר"ס סה לגידול-שיער במקום תרופה נגד אול-קוס!"

תורת-הסיכויים

בלונדון, אנגליה, איבד רוברט ג'ונסון את ארנקו, קיבל כעבור ימים מספר בדואר את הארנק הריק בצירוף פתק: "הימרת! בכסף שלך על מירוצי-סוסים. אם אזכה, אחזיר לך סכום כפול."

תרופת-פנטז

ביפו, פצע את עצמו משה ענבי בדקירה סכין בורעו, הסביר לרופא שהזועק למקום: "עשיתי זאת כדי לשכוח את כאב-השנים שלי."

אבי-אבי-אביך

בבירות, לבנון, הגיש שוטר-התנועה אדיב כודי את התפטרותו, נימק: "איני יכול יר-תר לסבול את הקללות אשר שולחים בי הנהגים."

הסוס הטרויני

בבלטימור, ארצות-הברית, השתכנה האגו-דה למלחמה בשכרות במשרד חדש ומרווח, בבניין הגדול של איגוד העשייני-הוויסקי.

חצי-הדרך

בלוד נמלט צעיר שהתחפש לקצינ-צה"ל, לאחר שהרגישו עוברים ושבים כי כתפו ה' אחת מקושטת בדרגות של סרן, וכתפו ה' שניה בדרגה של רבי-סרן.

חרות או אוכל

בפאריס, צרפת, נעצר ז'ורז' גונו באשמת שוטטות לאחר שגילו השוטרים כי הוא הצ' ליה להסתנן לבלות, לבלות שם שבוע ימים על חשבון-הממשלה.

אוזן קשבת

בטולדו, ארצות-הברית, החל גיימס קינג משתולל בלי סיבה נראית לעין, היכה את אשתו, ניסץ בקבוק על ראש אחד משכניו, נעצר על ידי המשטרה, נרצע רק לאחר ש' הוציא הרופא המשטרתי יתוש גדול מתוך אוזנו.

ענינים שוטפים

בחיפה נישאה חוה מימון לאהרון ברנ.

עד הסוף המר

בלוס-אנג'לוס, ארצות-הברית, נדרסה מרי דייז על ידי מכונית, בילתה שלושה חוד-שים בבית-החולים, הועברה על אלונקה ל-בית-המשפט, נקנסה בעשרים וחמישה דו-לאר על חציית כביש שלא כחוק.

כל התחלה קשה וז'

בסטוקהולם, שוודיה, הואשם איגון לארסן בשוד מזויין, נשאל אם יש ברצונו להומין עורך-דין, השיב: "איני מכיר שום עורך-דין. זו הפעם הראשונה שנתפסתי."

כנפי-הדמיון

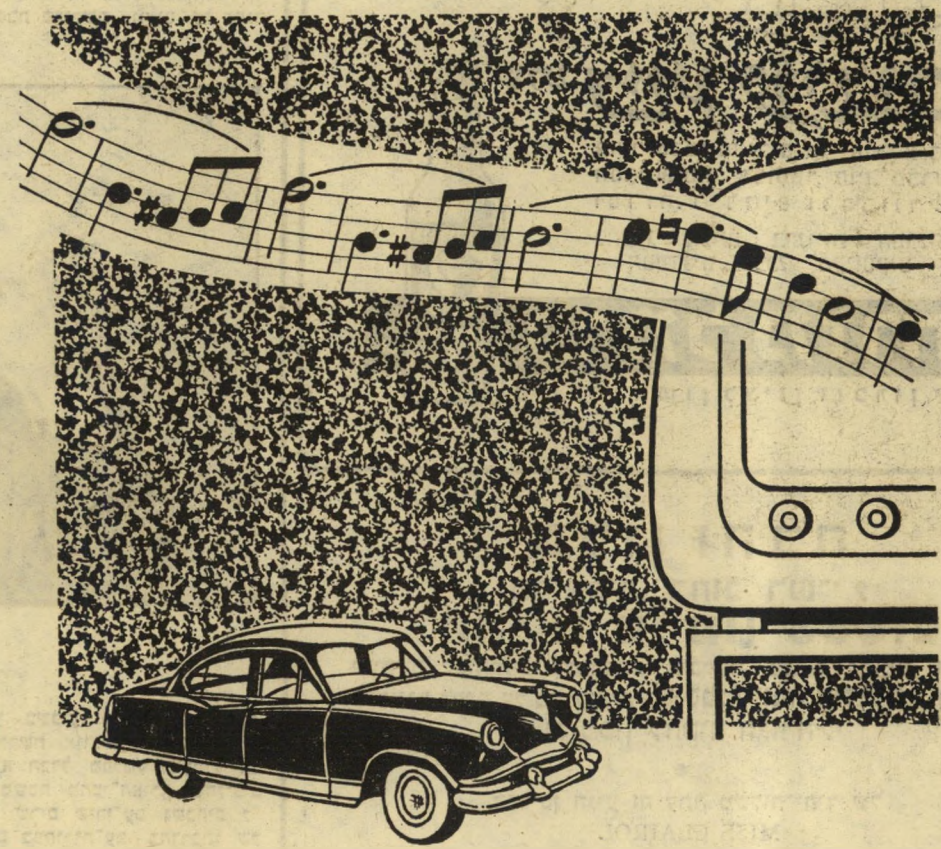
ביוהאנסבורג, דרום-אפריקה, הובא נהג שתוי לבית-המשפט לאחר שהתנגשה מכוני-תו במכונית אחרת, סרב להודות באשמה, הכריז: "זה לא נכון. נכנסתי לשדה-התעו-פה והתנגשתי במטוס."

שם נרדף

בירושלים הותקף אברהם בן בוקסר על ידי כלב הבוקסר שלו, נושך קשה, נזקק ל-טיפול רפואי.

א עם יין כרמל מזרחי - מיקי ראשון לציין זכרון יעקב

כאלר אתה מאלין...

הרדיו שלך משמיע מוסיקה נהדרת. יהיה זה קונצרט. אופרה או ריקודים. בינתיים, מנוע מכוניתך עומד ללא פעולה ומתקלקל. מים המכילים חומצות מאכלות מתהווים במנוע בשעה שהוא פועל. החומצות והמים הללו גורמים נזק במנועך כשהוא עדיין קר לאחר התנעתו או מתקרר לאחר שהפסקת את פעולתו. עובדה היא כי האיכול הנו הגורם העיקרי לשחיקת המנוע. של X-100 שמן-מנועים מאריך את חיי מנועך על ידי חיסול הגורם העיקרי לשחיקת המנוע.

ש"ל X-100 שמן-מנועים

שומר על מנועך

מיסלק - המסלק אחרון!

אחד בשנת 1943, כאשר נתנו הצרפתים לסוריה עצמאות מלאה, היה צריך לרכוש מסביבו את כל הכוחות השמרניים: את בעלי האהוות הגדולים, ששלטו בסוריה משך דורות, ואת שרידי האינטליגנציה של התנועה הלאומית החוקה, ששיג"ר

מצריים — שינון הקוראן וכתיבת רשימות ביוגרפיות. בתו הבכירה נישאה לפקיד ממשלה מצרי, בנו סיים את לימודיו בככלת ויקטוריה, יצא להשתלמות לאנגליה. תחילה קיווה עדיין אל-קואטלי לחזור לשלטון. אולם

לפני ארבעה חודשים ניצב גבר מוצק, כסוף-שיער, לפני משלחת של 71 סורים, שטסה מקהיר לדמשק, כדי להתארות אתו. הכריז: "האמינו לי, רבותי, סוריה משמשת לי במקום לב. איתה אני חי — בלעדית אני חלל להתקיים. אולם יהיה עלי לחשוב יותר מפעם אחת בטרם אחליט אם אחזור לסוריה, או אשאר כאן. המחשבה אשר תדריכני בנתיב הנכון תהיה: האם סוריה — ליבי — תיפגע, או תפיק תועלת, מצעד זה?"

האיש אשר השמיץ הכרזה זו, הדגיש אותה בתנועות ידיו הלבנות חטובות, היה שוכרי אל-קואטלי, נשיאה הראשון של הרפובליקה הסורית העצמאית, השוכן בגלות מצריים.

בשבוע שעבר החליט, כנראה, קואטלי, כי ליבו יוכן לעמוד במבחן. הוא שלח הודעה לסוריה, עלה על מטוס של נתיבי האוויר המצריים בקהיר, נחת כעבור שלוש שעות בשדה התעופה של דמשק.

גלות מצרים

קבלת הפנים שנערכה הפעם למי שהיה נשיא סוריה, היתה שונה לחלוטין מן הפרידה, לה זכה באותו מקום לפני חמש שנים. כאשר בצע חיסוני אל-זעים, מנהיגה הבשוני והשחן של הכת הצבאית הסורית, את המהפך שלו ב"30 למרס 1949, היה צעדו הראשון לאסור את הנשיא. אל-קואטלי נשלח לכלא יחד עם חברי הממשלה, הוחזק שם חמישה חודשים — עד אשר חולל קולונל שני, סאמי אל-חינאווי, מהפך שני, אשר שם קץ לשלטונו של זעים ולחיו גם יחד.

אולם המהפך של חינאווי לא החזיר את אל-קואטלי לשלטון. הרוזן ההדש נתן לנשיא לשעבר את רכונו, שלח אותו לגלות. ציווה עליו שלא לדרוך עוד על אדמת סוריה.

אל-קואטלי לקח את אשתו, שני בניו וחמש בנותיו למצריים. שם נתנה לו ממשלת פרוק מקלט, בתנאי שהוא לא יעסיק בסוליטקה. הוא קיים הבטחה זו משך חמש שנים. זה לא היה קשה: בין כה וכה, שוב לא חשב אותו איש לאישיות בעלת משקל פוליטי.

ווילה בתשלומים

שעה שהמהפכים התחוללו בסוריה בנה אחר זה וקולונל אדיב אל-שישאקלי סילק את חינאווי, הקים אדמיניסטרציה אזרחית בוכתית, אחר מינה את עצמו דיקטטור בגלוי, השתקע שוכרי אל-קואטלי באלכסנדריה, — נמלה הגדול של מצריים. אפוף האווירה האירופית.

הוא קנה לו ווילה גדולה, בת קומותיים ברובע גלימיו" פולוס — רובע הקיסנות של אלכסנדריה — דאג לכך

אדיקואטלי באיכסנדריה קרוב לעניבת התלין

שהעתונות המקומית תדגיש כי נשיאה לשעבר של סוריה אינו עריך מזרחי. הבית נקנה בתשלומים: מאה לירות מצריות לחודש. מוכר הבית: ספירו קוציקה, מלך האלכוהול היווני-מצרי.

לאחר זמן הפכו חיו של אל-קואטלי לשיגרה של טיולי" בוקר בנן, עיון חטוף בשלושים עתונים יומיים — בעיקר

אדיקואטלי (שמאל) ואנשי המשלחת המאוכזבים שאלה של חתי, לא אם

שגה בסוריה בעת מלחמת העולם הראשונה ולאחריה. תומכיו של אל-קואטלי קיוו כי אם יעלה בידו לעשות זאת, יוכל הוא לבלום את התנועה הסוציאליסטית הסורית, הדורשת תיקונים קרקעיים והעלאת רמת החיים הנמוכה של המונים. כן קיוו הם שהוא יוכל לשכנע את הצבא להשאיר את הפוליטיקה בידי פוליטיקאים מקצועיים, המיטיבים לנהל את המדינה יותר מקולונלים פשוטים.

חריסר ארגוני סחר

האופטימיות שליוותה את שובו של אל-קואטלי לסוריה היתה מבוססת על ההצעה, אשר רחשו לו סורים רבים. שוכרי אל-קואטלי, בן האסכולה הישנה של התועמלנים הלאומיים הסורים, נשלח על ידי משפחתו העשירה ללמוד בתורכיה, ששלטה במרחב באותה תקופה. בהגיעו לקושטא פגש בן-דמשק הצעיר באינטלקטואלים ערביים, אשר נסכו בו את הרעיון של שיחזור ארצות-ערב מעוד הכיסרות העותומנית המתפוררת. בפרוץ מלחמת העולם הראשונה, כאשר חזר לדמשק, כבר היה אל-קואטלי תועמלן מושבע של התנועה הלאומית הערבית.

באותה תקופה שרר בסוריה אי-שקט פוליטי. יותר מתריסר אירגוני-מתחרת פעלו ללא הפוגה, עמדו בקשר מתמיד עם התנועות הלאומיות בעולם הערבי. בקו הראשון ניצב שוכרי אל-קואטלי, תיכנן ותיכנס לצידם של ריאה אל-סילח, עויז אל-מאסרי והאשם אל-אתאסי.

כאשר נסתיימה המלחמה — ואיתה גם השלטון התורכי — קיוו הלאומנים לעצמאות מהירה. בריטניה חתמה על חוזה עם השריף חוסיין ממכה, הבטיחה לערבים עצמאות תמורת צורחם נגד התורכים במרחב. לא היתה כל סיבה שתקוות הערבים לא יתגשמו.

עשרים וחמש שנות מאבק

אולם חוזה אנגלי-צרפתי עמד לערבים לשטן. בתוזה סייקס-פיקו הסכימו בריטניה, צרפת ורוסיה לאפשר לצר"פתים, שלטון ישיר או בלתי ישיר בסוריה, כפי שימצאו לנכון.

הצרפתיים מצאו לנכון להשתלט על סוריה שלטון מלא. המאבק לעצמאות נתחוש, ושוכרי אל-קואטלי שקע בו עד לצווארו, אשר היה, לעתים, קרוב למדי על עניבת-התליין. המאבק השתרע על פני עשרים וחמש שנים של איומים, התפרסות, מרידות גלויות ומלחמת-עולם שניה. לבסוף נאלצו הצרפתים להסתלק, סוריה הפכה למדינה עצמאית במלוא מובן המלה, ואל-קואטלי היה לנשיאה הראשון.

באותו מעמד, כאשר קם יושב ראש בית-הנבחרים למסור את תוצאות הבחירות לנשיאות, הכריז: "שוכרי אל-קואטלי נתן את כל חייו לסוריה. עתה גומלת לו סוריה על אהבתו הגדולה".

כאשר החל אל-קואטלי, השבוע, בהתעצויות ובלטייש התוכנית אשר נועדה להחזירו אל ארמונו הנשיא, קיווה הוא כי גם הפעם ירצה העם לשלם לו כגמולו. היו לו סיכויים הגונים להצלחה.

בראיתו כי שלטון שישאקלי הולך ומתגבש, חוטר על כל תוכניותיו, הודה באוני ידידיו: "ההיסטוריה גמרה אומר לכגור את הפרק המכונה בשם שוכרי אל-קואטלי. היה זה פרק ארוך ורב-מעללים. אפשר שהוא היה יכול להיות ארוך עוד יותר ולהביא עוד תועלת למוולדת. אולם מי אני כי אטען נגד ההיסטוריה?"

אורחים סדמסק

הסדקים הראשונים במסטרו של שישאקלי נראו לעיני האיש שהסתגר ברובע גלימנופולוס עוד בטרם הבחין בהג הקהל הרחב. ביקורי אורחים מדמשק הפכו תדירים יותר, לא עבר יום בו לא סעדו שניים או שלושה מהם על שולחני הנדיב של אל-קואטלי. לאחר הסעודה, בחדר-האורחים המרוטה בפאר, היה הנשיא לשעבר משתעשע במחירוותו, שעה שאורחיו מסרו את הידיעות האחרונות מן הוויה הסורית, או חוקרים אותו בקשר לתוכניותיו.

היום הגדול הגיע שבועות מספר לאחר שנתקל שישאקלי בהתנגדות מזוינת של יחידות צבא, מדינאים ותיקים ומורדים דרוזיים, נכנס למכוניתו המשווריינת, נמלט אל מחוץ לגבולות סוריה. הממשלה החדשה הכריזה כל תקופת גלותו של אל-קואטלי תמה, התיירה לו לחזור למולדתו בכל עת ובכל שעה. "ואנחנו אף נשמח לראותו כאן," הוסיף דובר הממשלה.

שבועים ואחד מתומכיו שכרו ארבעה מטוסים, יצאו לביקור קצר בחילה שלו. הוא קיבל את פניהם בכבוד מלכותי, שוחח עם כל אחד מהם. אולם כאשר היה מישהו מן האורחים שואל על מועד שובו לסוריה, היה הוא ממהר לשנות את נושא השיחה. עוד בטרם תם אותו ערב, היה ברור כי סיכוייה של המשלחת לשכנע את הנשיא לשעבר לשוב לדמשק קלושים למדי.

המארה העלה על פניו חיוך לבבי, פנה אל אורחו בתפאול" מסורתי, הזמינם לגשת אל השולחנות הערוכים. פתח אחד מהם ואמר: "לא, הוד מעלתך, לא נאכל ולא נשתה בטרם נשמע את תשובתך".

לבסוף נמצאה הפשרה על-ידי סאהיל אל-כורי, בנו של מדינאי כורי ותיק: הוחלט לתת לאל-קואטלי שהות לקבל החלטה. אולם כבר אז היה ברור כי השאלה המנקרת במוחו של אל-קואטלי היתה מתי לחזור — לא אם לחזור בכלל

פוניטיקאים טובים מקולונלים

שובו של אל-קואטלי אל הזירה הסורית, בהגיע מערכת הבחירות לשיאה, היה מאורגן ומתוכנן בקפדנות. מאז סוף לק שישאקלי מן השלטון, שררה בסוריה הפוגה בינמפלגתית מתוחה. המפלגות השונות נבלתו זו בזו, ניסו, יחד עם זה, שלא לערב את הצבא במאבק.

האשם אל-אתאסי, אשר נבחר כנשיא זמני על ידי מסלקי שישאקלי, הצליח להשיג רק פשרה זמנית וחלקית, עד לעריכת הבחירות הכלליות. שוכרי אל-קואטלי, האיש שנבחר לנשיאות כמעט פה

חיבת להציב בבתי-כנסת רק גרות-שעוה. חיפשתי את השמש, וכאשר לא מצאתי אותו, ניגשתי להסיר את הנורות בעצמי. רציתי לזכות בשכר-מצווה."

גם לעובדה שאין סנטרו מקושט בוקן ואין בגדיו מעוטרים בציציות, היה כפי אמבר הסבר מתאים: הוא אחד טאנטי הפועל המזרחי — ולהם מותר הכל.

בית הדין לא היה משוכנע לגמרי שלאנשי הפועל המזרחי מותר לעבור גם על מצוות לא נגזרו. פסק לנאשם שכר מצווה נמוך למדי: שבועיים מאסר. אולם מזלו שך אמבר האיר לו פנים, גרם לכך שהוא יצא מאולם בית-המשפט כאדם חופשי. הסיבה: הוא לא מצא ערב, בילה בדיוק שבועיים על חשבון הממשלה עוד כסרם הונא למשפט.

דרכי-אדם
יום מלא וגדוש

שיא ארצי מיוחד במינו הושג השבוע על-ידי תייר מצרפת, בעזרתה האדיבה של משטרת-ישראל: הוא תקף, נעצר, הואשם, נשפט, נקנס, שלם ויצא את הארץ — תוך שש שעות בלבד.

מורים רוטקין, בעל בית-חרושת לאר"ן קי"ש נשים בסביבות פאריס, הגיע לארץ עם אשתו ובתו, כדי לבקר אצל הוריו הזקנים היושבים בבני-ברק. אולם לאחר חודש ימים של בילוי בארץ החלב והדבש החליט הוא לשוב אל ארנקיו, הזמין מקומות לעצמו ולבני ביתו במטוס היוצא לצרפת ביום ב', בשעה עשר בבוקר.

שעת הנסיעה קרבה ובאה. רוטקין נחשו, יצא אל הכביש. עצר אוטובוס של דן, שבא מכיוון פתח-תקפה, הכניס לתוכו את אשתו ובתו. אולם הנהג, שנחשו אף הוא, הפעיל את המנוע, סירב לחכות להוריו הזקנים של התייר, שנשמו ונשפו בנסותם להגיע אל התחנה.

מורים רוטקין נתמלא זעם. הוא ניגש אל הנהג, חיים קיזור, הניף את אגרופו המטופח, הלם בחוטמו בכל-כוח.

המפקח הבין, בעקבות זרם הדם ש" פרץ מן החוטם המעון, זרמה מישותו של הנהג גם איכות בלתי רגילה: הוא עצר את האוטובוס, אסף את שני הזקנים, הסיע את כל המשפחה, יחד עם שאר ארבעים הנוסעים, למשטרת רמת-גן. מורים רוטקין נעצר באשמת תקיפה.

אולם מפקח המשטרה המקומית הבין היטב את ערך התיירות וחישיבותה ל"ש" ראל. לאחר ששמע הוא את דברי רוטקין, נחשו אל הטלפון, השתדל להחיש את מעו" לת סחנות-הצדק האיסיות.

מכאן ואילך התפתחו העניינים במה"רות: חיים קיזור נשלח לרופא, שקבע את הדיאגנוזה, העריך את דמי-הרפואי, אחר הועבר יחד עם תוקפו לבית-משפט-הש"ש, תל-אביב. רוטקין העיף מבט חטוף בחוטמו החבוש של הנהג, הודה באשמה, הסביר את נימוקיו לתקיפה. שופט-השלום, י"ש ראל זוהר, שלח מבט חטוף בתייר, פסק: 25 לירות קנס. 15 לירות דמי-רפואי לחו"סם הניזוק.

רוטקין העיף מבט בארנקו. הסכום הר"רוש נמצא בידו. הוא שילם מבלי להניד עפעף. אחר נפרד מהוריו, ישב במונית, דהר לשדה התעופה, כדי לחוג במרומים את סיום היום הגדוש ביותר בחייו.

הארץ

רוסלין בוס, בן 883, העוסק זה שנים במחקרי טבע, הודיע היום כי עלה בידו לגלות חיה חדשה (חרות). אסתר ברעם, חיפה. ומה הוא עצמו?
מעוניין לקנות סדר פתוח, מודל 1590 ומעלה (מעריב).
גרשון ריון, פתח-תקוה.
רצוי מכונית מעודפי-הציוד של קולומבוט.

(המשך מעמוד 13)

בעקבות נסיעה זו הובא השבוע הנהג שמי-הנהג ניסיונו בפני בית-משפט-השלום בתל-אביב, באשמת עשיית מעשה מגונה בגופה של בתיה חמדי.

בעדותה בבית-המשפט ספרה בתיה השחר-חורת, שעשתה צעף ורוד, כי לאחר שירדו שני נוסעים בזכרון-יעקב, נסע ניסיונו, כמו ש"ד, פנה בכוח לים בקרבת הרצליה.

שם עצר, לדבריה, את המונית החל להתנהג בצורה שדית, שלח את ידיו השעירות כלפיה. היא פתחה את הדלת ונמלטה. הוא רץ אחריה, תפסה בזרועותיו, הובילה למר-חק כמה מטרים הטילה על הארץ.

היא התרוממה ונסתה לברוה, אך הפעם סתם ניסיונו את פיה, פרם בידו האחת את כפתורי מכנסיו.

תרועת מכונות. אותה שעה נשמעה תרועתה של מכונת, בה נהגו שתי נשים, שלא היו רגילות לחזות במחזה מעין זה במחצית היום בהרצליה.

ניסיונו, לפי העדות, נזק מיד למוניתו נמלט מהמקום עם חפציה של בתיה חמדי-מחמדי.

מה קרה תחת העץ? לבתיה חמדי הפריי מיטיבית היתה תשובה אחת: "גו, הוא רצה לעשות לי משהו". מה היה אותו משהו? ה"תובע קלמן יצחקי הציג שאלות מורכבות ל"עדה הבישנית. הסניגור, עורך-הדין גרעון מרגלית, התנגד. הויכוח התנהל בקוליקולות. השופט יוסף בן-הנור גער בשני הצדדים. ה"תובע הוסיף עוד משהו: "אם תמשיכי ל"התבייש, יקבל הנאשם כוס קפה!"

אחר נמסרה הבישנית למשך שעתים לידיו האמנות של הסניגור, שניסה להוכיח כי השד אינו גורא כל כך. היא ספרה כי נשאה בתומן בגיל 10, התגרשה מבעלה ב"רגע שירדה מהמטוס, שהובילה ארצה, אינה יודעת את מהותם של חיי-אישות.

רק שתי לירות. אחר נפנה הסניגור לענין התשלום. העדה טענה כי נתנה לניסיונו שתי לירות, קיבלה חזרה 250 פרוטה עודף הוסיפה אותם לשטר בן 10 ל"י, שהיה ב"ארנקה.

אולם, טען מרגלית, בארנק שנמצא בכיסו ניתו של ניסיונו היו שתי ל"י בלבד. מכאן יוצא, לדבריו, שחמדי משקרת, או לפחות מגזימה — ואין להאמין לספורה.

"לא אמרת לו שאת רוצה להתחתן?" שאל מרגלית. "אני לא רוצה להתחתן. שילכו לעזאזל!" כשנעצר אמר לך משהו?" "שתק כמו גילם". "הוא פתח את מכנסיו?" האם זה נכון שהוא הלך לעשות את צרכיו?"

"מאין אתה יודע שיש לו נכון? אתה היית שם?" ענתה בתיה בפסקנות.

לאחר שהמשפט נדחה לתאריך מאוחר י"ח, נעצה בתיה חמדי מבט שדי בניסיונו שנואה על ספסל-הנאשמים חיוור כצילו של שד, פלטה בתרועמת: "מנוח! מטורף! ואני שילמתי לו כסף שיקח אותי לתל-אביב!"

פשעים

שכר-מצווה

שלוות ערב-שבת אפפה את בניין בית הכנסת הגדול בתל-אביב. השמש, פנחס צטרבוים, ליוה את אחרוני המתפללים ל"דרכם, אחר נכנס לאולם הקטן של בית-הכנסת, כדי להחליף את בגדיו לכבוד השבת.

פתע נעצר השמש תחתיו ונשימתו נעצרה בגרונו: דמות אפלה ניצבה על אחד הספ"סלים, עסקה בשלוה חגיגית בהוצאת נורות-ההשמלה, הקבועות בתקרה.

בחלוף רגע התדמה הראשון בערה ח"ת של צטרבוים להשחית: עליו למנוע את חילול הקודש, אפילו אם יחלל, בעשותו זאת, את השבת הקדושה! הוא רץ לחדרה, הצטייד במקל ארוך, אוכזב בשובו לכשראה כי הגנב נעלם — יחד עם הנורות.

דהם מותר הכל. את אשר לא השיג מקלו הארוך של השמש, השיגה זרועו הא"רוכה של החוק: כעבור ימים מספר נתפס הגנב, ישראל אמבר (51), מחוסר-כתובת קבוע, זוהר והובא לדין.

טען הנאשם: "נכנסתי לבית-הכנסת ל"עין בספרי-הקודש, וראיתי שם נורות-חש"מל, הדבר הכעים אותי: הרי רוח הדת מ"

מחיר הקופסא 350 פרוטה

בנק הדואר
מחלקת הסילוקים

השירותים הניתנים לבעלי חשבונות העברה חנים מחשבון לחשבון

הבנק מקבל כספים לטובת בעלי החשבון במזומנים ובשיקים.

בעלי חשבונות יכולים:

- א. להכניס כסף לחשבונכם בכל בית דואר בארץ במזומנים ובשיקים לגביה.
- ב. למשוך כספים מחשבונם בכל בית דואר בארץ.
- ג. להורות על תשלום במזומנים לכל מקום בארץ. אף דאזה שאינם בעלי חשבון בבנק הדואר.
- ד. בעלי חשבון יכולים להורות על בצוע תשלומים קבועים בזמנים קבועים.

קבלת כספים ותשלומים באמצעות הבנק פטורים מדמי משלוח וממס בולים על הקבלות.

אפשר לשלם לכל משרדי הממשלה מסים וארנונה באמצעות בנק הדואר.

הבנק מקבל תשלומי קנס בעד עבירות תנועה בדרכים ומקל על הנקנסים וחוסך מזמנם.

בנק הדואר מרחיב שרותיו בהתמדה ומספר בעלי החשבון גודל והודף.

לטובתך ולנוחיותך — פתח חשבון בבנק הדואר

פתרון "מה פירוש?"

- (1) אין חדש תחת השמש (2) משכמו ומעלה גבוה מכל העם (3) הוא יורד לחייו (4) עלי במכתש (5) נסוג לאחור (6) האויב בשער (7) פרופסור מפור (8) מאלף עד תיו (9) זרוע נטויה (10) צפור קטנה בקן (11) הוא מעורב בדבר (12) עין תחת עין (13) מלים גבוהות (14) בית עם שלוש קומות (15) בהחלט מבולבל (16) עולה חדש (17) הוא עומד על שלו (18) אין לדבר סוף (19) תאומי"סיום (20) עולם הפוך

לאיש קיבוץ מדליה

כשקרא שמעון (גבעתי) אבירן את כתב-היד של ספרו השני של אבא (פנים אל פנים) קובנר, הממשיך בתיאור מלחמת-גבעתי עד למסלה הגדולה של אישדות, אמר: "זה דיכא אותי גורא. טוב שידעתי את ההמשך..."

גילה את דעתו קריאל (ד'וש"י) גרודני, אחרי שראה את מתח"ה העבודה בקיבוץ: "פעם התרגונו כשאמרו לי שהקיבוצים אינם משלמים מס-הכנסה. עכשיו אני חושב ש" לכל איש קיבוץ מגיעה מדליה."

את התקומות החברה הערבית הישראלית סיים ח"כ מפ"ם (המוסלמי) הצעיר רוב"ט טום כספוני, לשעבר תלמיד הסניורין: "פעם לא ראית בחיפה אשה מוסלמית בלי צעיף. כיום אתה יכול לחפש אשה עם צעיף בנרות."

פתרון מקורי לבעיית החום באולם הכ"נסת מצא ח"כ הצ"כ אלימלך רימולט, שהיה רגיל לקור היחסי של הרי אוסטריה,

אתלטיקה

הסוד שלא נשאר

אות הוינוק ניתן. שורת-רצים נמתחה ל" אורך האיצטדיון הגדול של האקוברה, קא" נאדה. קהל-הרובות פרץ בתרועה ממושכת. היתה זאת תחילתו של מירוץ-המיל — נקודה המוקד במפגש הספורטיבי של עמי הקיסרות הבריטית.

במהרה התרחקו שני צעירים גבוהי-קומה למרחק רב מחבריהם הרצים. כראש דהר הרץ האוסטרלי, לאנדי, שמר על מרחק מתמיד של תשעה מטרים בינו לבין יריבו, רוג'ר בניסטר — הספורטאי הראשון בעו"לם שעבר את המילל בפחות מארבע דקות (העולם הזה 864). אולם בסיבוב האחרון אימץ בניסטר את שריריו ועבר את לאנדי.

התוצאות היו מעניינות: שני הרצים הצ"ל יחיו לעבור את גבול ארבע הדקות. אולם מעניינות עוד יותר היתה הידיעה שנתגלתה לאחר המירוץ על ידי עתונאי, שהבטיח תחילתה לשמרה בסוד: לאנדי עבר את המילל

ישראל

רצח קולנועי

מערכות שבועוני-הקולנוע המו מצלולו סלפון, כשמעברו השני של הקו נשמעים קולות מודאגים: "הנכון הדבר שסילבנה מ" נגנו מתה?"

הידיעה, לפיה נהרגה האיטלקיה מלאת האיברים, שעשתה את האורז המר למאכל מתוק לגורם-הכסף, בתאונת מכונית יחד עם שתי בנותיה, העסיקה את הנוער הישראלי יותר מאסון-מעגן. אלה שלא הסתיקו לראות את אנה משך 15 השבועות האחרונים מיהרו לעשות זאת, להעיף מבט בנזירה האומללה.

היו כמה ספקנים שטענו: "קרוב לחדאי שהיא מתה מאפיסת כוחות, לאחר שרקדה חמישה עשר שבועות בקולנוע תמרי". היו גם כאלה שהאשימו את בעלי-הקולנוע, טענו שהם רצחו את השחקנית, כדי שסירטה יו"צ עוד כמה עשרות שבועות.

סרטים

הסרטים שבדרך

המסך החדש בקולנוע חן התל-אביבי הגי"ק רא מסך גדול, או מסך לכל, ואשר ממדיו הם 10.5 מטר רוחב ו-7 מטר גובה. יוכל לדבר מנהל-הקולנוע, ד"ר מרסל בלאושוטיץ, להכיל את כל הסרטים בשיטות-ההסרטה ה"חדשות.

המסך, שהוא קעור במקצת, נמצא במסגרת לא-בולטת, מכוסה שכבת-כסף, יתן ה"קרנה חזקה, שתראה את התמונות בהירות וברורות והסרטים הבאים שיוצגו עליו יהיו בעיקר דו"ממדיים. ביניהם:

פרישת מאוריציוס, לפי הרומן המפורסם של יעקוב ואסרמן, מבויש על ידי זיליין (דון קמיילו) דיוביביה. משתתפים בו: דניאל גילין (מאוריציוס), שארל ואנל (התובע אנדרגסט), אנטון וולברוק (תארם), מאדליין רובינסון (אליזבת), ואליאונורה רו"סידראגו (אנה-יוהנה).

נסיעה מלכותית, יומן בצבעים על מסעה המלכותי של אליזבת השנייה ובעלה, הדוכס מאדינבורג, שיכלול את הספורים באיי כיגי, טונגה וניו-זילנד.

היום האכזרי, לפי ספרו של מונסארה, עם ג'ק הוקינס בתפקיד הראשי.

המרד על הקיין — הסרט המבוסס על ספרו הנוודע של הרמן וואק, העוסק בשולת המוקשים קיין. צוות קציניה, קברניטה, מע"רכת-היחסים ביניהם והמרי. המפרי בוגט (בתפקיד קוויג), חוזה מרה, ואן ג'ונסון, רו"ברט פרנסיס ופרד מקמורי.

פרי בוסר — סרט גדול על בעיית הנ"ע, הערוב בצרפת.

הדגן בפריחתו, לפי ספרה של קולט, על נער צעיר (ז'אן מישל בק), המקבל את השעור הראשון באהבה מגברת קשישה (אדביג פייר).

ננה תקבל הפעם את תוי פניה של מרטין קרול, בסרטו החדש של כריסטיאן ז'אק, ה"נמצא עתה בשלב של ליטוש.

תרוה ראקין — גרסה מודרנית של מרסל קרנה על סיפורו של אמיל זולא, או"רות זוג נאהבים הרוצחים יחד את הבעל, סובלים איומות ממוסר-כליות. סימון סיניו"רה, ראף ואלונה.

זה עולד לקרות דך — סרטה השלי"שי של ג'ודי (רק אתמוז נולדה) הולידה, או"רות בלונדית טפשה, המחליטה לעשות שם לעצמה, מדביקה מודעות-ענק הנושאות את שמה ברחובות ניו-יורק. הסרט יוצג בד בבד עם בואה של ג'ודי לישראל — אם אמ" גם תבצע היא את החלטתה לבקר בארץ.

העולם הזה
מאת
חומשה ברומא

המרוץ
לעריני-הטעם
במחירי
נוהים

מלון
בריסטול

תל-אביב,
רחוב בני-יהודה 75
טלפון: 23473

נעלים
מכירת
סוף העונה
אבנעל
AVNAL

המשקה הזך

בבקבוק הצח
טאפו

304/876): אתה מכריח אותי ל' השוין ולומר לך שאינך היחיד ה' כותב למדור זה, לכן אינני יכולה מיד, להשיב לך או לעשות את מה שקבשת. אני מתרעמת על התרעמת שבמכתבך האחרון אלי, היות ומת' קרבים הימים הנוראים, אני סולמת לך, כמוכן. ובכן:

אלה שכתבו או מתכוונות לכתוב אל 304/876): הנידון הוא בחור עניו, רוצה לתקן את המודעה שפר' סמתי עליה, טוען שהוא רק מתכוונן לעבור קורס טיסה. הוא אינו רוצה לגנוב את הזעת, שלא יתקבל הר' שם שהוא כבר טייס מושלם.

אי תגידו ב'רותי'

לידה:הארץ, בן 21 (878/316) טוען שהוא כמעט מתכייס להורות כי הוא מתעניין בספרות, מוזיקה, ציור ופסי' כולנויה. היות והרבר נחלת כל אלה ה' כותבים לרותי. לכן אין הוא אומר זאת. הוא רוצה להתכתב עם נערה חגיגית עד גיל 20, אהובת-כידורה. לתושבת סכני בות ה'אביב עריפות.

ריקודים עייסום

17/878) היסס לכתוב אלי משום מהמסביבם ורבר זה ניכר במכתבו המ' (שעשע). יש לו עבר עשיר בנר'ע, פל' מ"ח וזה"ל. לרבריו הוא יונלול'ב, ואיבד תכונות אלה גם אצל אחרים. הוא מתעניין בספורט, הרפתקות, מוזיקה ללה ואפילו בפוליטיקה. הוא רוצה להתכתב עם נערה שתאהב מה שתרצה ותתכתב על מה שתרצה, בתנאי שמכיון השורות יציגי חוש-ההומור, שלא תהיה פחות מבתי 12 ויותר מבתול. הוא אינו אוהב ריקודים פלוניים, משום שאינו יודע לרקוד אותם. יודע לעומת זאת לרקוד על מכור גיל. סום, אופנוע ואופניים.

בקווים כדורים

יש כאלה המכאיים אותי לירי יאוש. הם כותבים על עצמם כמה פרטים, כמו למשל (878/318), המציין שהוא נכוח ובעל השכלה כמעט-תיכונות, רוצה ל' להתכתב עם נערה מעניינת ובעלת חוש' ההומור. הפרטים שהוא מוסר על עצמו זרים כמעט למדור עם מה פרטים של מאה בחורים אחרים הכותבים אלי. ואם אני מנסה איכשהו לנחון אותם, קורה לפעמים שהם כאים אלי בטענות, כמו אותו בחור, שכמעט, "יפה" כפי שהעיר על עצמו כתבתי שהוא נאה. אני מקווה בכל זאת, שלמרות הפרטים המוטעים תמצא נערה, שתכתוב אל (878/318) ולו רק כולל כתיבירו ה' מעניין.

עירנות יופי

עירניה (אני מניחה שהיא כותבת, את נילה לא פרטה) תל-אביבית, ערה מאד, לדבריה, לניו כל היפה שבחיים (878/319) מעטיקה, רגשה ואוהבת את הפרטים, תהיה מוכנה להיער כל זאת ב' השורות שמכתב אל בחור תרבותי עד גיל 30 (דוקא!). כדי לקבל את מכתביה עליו להיות עדין, בעל נפש עשיר רה ואוהב חברה. היא סבורה שתוכל לעניין אותו על ספרות, היסטוריה פסי' כולנויה, אהבה, וטיוולים.

יהלך זר זא — פיק

צבר, קיבוני, קצין ובעל-השכלה, מתכנסים כולם בנוכח של (878/320), הרוצה להתכתב עם נערה בניו 19—17 שתאה יפה מאד, כי, כותב האיש, בנא' וזה צנועה, גם היא כזה. עליה להיות גם בוגרת ברוחה ולא נבונה יותר מ-1.60 מ' גוף, שלא תאהב בתיקפה ורקודים סא' לונים.

סודות במחזור

ז' יט ה': — הנעת למסקנה שכל בני האדם הם בצבועים ופסלים, אחרי שחב' רתד מסרה לזאה את הסוד שנלית לה. את קשוחה מדי. אני הייתי קוראת לזה חולשה, לא צביעות או שפילות. אותה חולשה נרמה לשתוכן שאיננו יכולות לשמור סוד. האם את יכולה לדרוש מ' מה יותר ממה שאת דורשת מעצמך? מרות הם כמה דורשת: כרעע שחם נכנסים למחזור, אין לדעת לאן הם הולכים. היי זהירה יותר בפעם ה' באה.

בספר הפתוח

ז' ה': — מבעיתה אותך המחשבה שהכרתך יכולה לעתים לקרוא בך ככתוב ספר. אם אתה באמת פותח מכתב, אתה יכול להנתנם. נערוות רבות קוראות ספי רים מבלי לשים לב להערות.

צרפת

צרות היהודי המעופף

לפני שבועיים נשאל פיאר מנדס-פראנס מדוע הוא מעמיס את כל העבודות על עז' מו. הגה למשל, אמרו לו, כולל הקאבינט את הגנרל קניג הדוג'וליסט, מומחה גדול לעניני צבא. מדוע לא יטיל עליו לעבד נוסח חדש להסכם הצבא האירופי, במקום לטול על עצמו גם תפקיד זה, כשהוא עדיין עיף בטיסותיו לגיבה ולטוניסיה?

"בלתי-אפשרי", השיב מנדס-פראנס, הגנרל קניג מסוגל לעשות פשרה רק עם אנשים שהם תמימי דעה אתו!"

העבודה השחורה. השבוע נתברר כי אמנם צדק היהודי המעופף. הגנרל קניג הת' פטר מן הממשלה, כאות מחאה על החלטת-הפשרה שלה בדבר הצבא האירופי. הממשלה של מנדס-פראנס עמדה מול הסכנה החמורה ביותר מאז הוקמה.

אולם ראש-הממשלה המשיך בתפקידו, כי גייל. הוא ידע בדיוק כיצד לרפא את מחלול' תיה של צרפת. הוא ידע גם כי לשום צרפתי אחר אין כל תרופה אחרת. הוא סמך, פשוט, על המפלגות שיתנו לו לגמור את העבודה השחורה, לפני שיחזרו למישחק ה' ישן של היום-איראש-ממשלה-מחר-אתה-ראש-ממשלה.

נקודת המחלוקת: איך להסכים לזיונה מ' חדש של גרמניה, שהפך מומן בבלתי-נמוע, מבלי שגרמניה תסכן את צרפת? או, במלים אחרות: כיצד לכבול את הצבא הגרמני, מב' לי שאותם הכבלים עצמם יכבלו את הצבא הצרפתי?

השעה ה'12. עד כה היה לצרפתים פת' רון לבועיה: לדחות את ההחלטה. אולם מנ' דס-פראנס, אויב-הדחיות, יגוש לעבד הצעה שתוכל להתקבל על-ידי רוב הצרפתים. הקר' שי: ממשלתו כללה שונאים מובהקים של רעיון הצבא האירופי, צד בצד עם האוהבים המושבעים שלו.

גורם נוסף: השעון. לפני שבועיים החליט הקונגרס האמריקאי כי הנשיא יוכל להחליט על זיונה של גרמניה, בלי כל טייג, גם בלי לבנס מחדש את הקונגרס בשעת מנורת-הקני. היה זה רמז גלוי לצרפת כי מחוגי השעון מתקרבים לשעה ה'12.

בריטניה

סיפור בלשי

רפאל סמיך היה פרוש על פני הנהר תמ' זה — כמו בהתחלת כל סיפור בלשים הגון.

א/ק ירוטלאב דאברובסקי התכוננה להפ' ליג מנמל לונדון. חזרה למולדתה הפולנית. העתונאים שצבאו על הרציף כדי לראות ב' פעם האחרונה את פניו של ד"ר יוסף קורט ואשתו (ראה 127). כבר החזירו את העטים הנובעים לכיסים. הפועלים שעסקו בפריקה וטעינה עמדו אף הם לסיים את מלאכתם — כשולפתע נתקל אחד מהם ברמותו הרזה של אדם מבוהל, שהסתתר בכטן האניה.

"אני אנטוני קלימוביץ", הפליט, ברחתי מפולין באופן בלתי-חוקי. אני מבקש מקלט באנגליה. אנא, עזרו לי!"

הפועל האנגלי לא היה היחיד שהשיב לב לנוסע הבלתי-חוקי. רב החובל של האני, שמע את הדבר, ציווה לאסור את האיש, ל' כלוא אותו באניה, על מנת להחזירו לידי המשרדה הפולנית.

עתונאי יכול להועיף. בזה היתה מט' תיימת הפרשה, לפחות עד כמה שנגעה ל' בריטניה, לולא צבא-העתונאים שנכח על ה' רציף. הפועלים סיפרו להם על האיש המס' תורני, העתונאים, רובם אמריקאים, הרעישו מיד את עתוניהם, דרשו את הצלת הפולני.

בינתיים הרימה האניה הפולנית את עוגנה. כמעט באותו רגע מיהר נציג אגודת החיילים הפולניים המשוחררים בלונדון לביתו של ה' שופט הראשי, השופט חתם על צו של ה' ביאסיקורפוס. הפקודה הועברה לביתו של מפקד סקוטלנדיארד, שיתיר על חופשת סוף השבוע. שמונים קצינים ושוטרים עלו על

הביאס-קורפוס — צירעליתנאי המחייב את הנתבע להביא אדם מסוים לבית-המשפט. זכות זו, הנחשבת לייסוד כל משטר דמו' קראטי, נועדה בעיקר למנוע בעד הממשלה לכלוא אדם בסתר, ללא פקודת שופט מוס' מ'.

עשרות סירות-משטרה, הקיפו את האניה מ' כל עבר. אנית-משחית התקרבה למקום, גיע' נעה את תותחיה בתנועה אימתנית. הקפטן הפולני עצר, נתן לשוטרים לעלות על הא' ניה, לשחרר את האיש. אנטוני קלימוביץ זכה למקלט בכריטניה.

כתב עתונאי בריטי: "כל זה יפה. אולם מה היה קורה לולא נכחו בנמל במקרה מאות העתונאים?"

הכיוון השני

ד"ר יוסף קורט היה תלמיד מצטיין באור' ניברסיטה של ייל, אחת משתי המכללות ה' חשובות של ארצות-הברית. חוץ מזה היה גם קומוניסט. כשגמר את לימודיו בייל נר'

הקו החדש

תמונה מעניינת זו של דוגמנית צר' פתית המודגימה מודל חדש של כריסטיאן דיוור מאפינית את הקו החדש של האופנה הצרפתית. שערורה עברה בכל רחבי הארץ (העולם הזה" 877) המבטיחה בער' קר את חיפוס המחשוף והמותניים.

שם לגיוס צבאי, אך חיולו נדחה הודות ל' סטיפנדיה של שנתיים שניתנה לו באוניבר' סיסיה של קאמברידג', אחת משתי המכללות החשובות של בריטניה.

יתכן ואיש לא היה שם במיוחד לב אל הפיסיוולוג השקט, פרט לקומץ מדענים. הוא עלה לדרגת מרצה במכללת בירמינגהם. לפ' תע הפך שמו מפורסם בעולם.

אחת מוועדות-הסינאט האמריקאיות, ה' עוסקות דרך קבע בצידו של כותרות בעתו' נים, החלה חוקרת את השפעת הקומוניס' טים באוניברסיטות האמריקאיות. נתקלה ב' שמו של קורט. גלגלי המכונה הגדולה הות' נעו. הקונסול האמריקאי בלונדון שלל את הפספורט של המדען, דרש כי יחזור מיד לארצות-הברית. קורט סירב: היה ברור לו כי שם יפורסם כקומוניסט, יזוק מכל ה' משרות, אף שחול מומן מלהיות קומוניסט, לטענתו.

למחרת קיבל קורט פקודה להתייצב לש' רות צבא ארצות-הברית. קורט סירב שוב: כתושב קבוע בבריטניה לא חל עליו חוק הגיוס האמריקאי, עד אשר יחזור לארצת' ארצות-הברית. התוצאה: הודעה כי הוא מש' תמט מגיוס, צפוי על כן לביטול תניוחתו ה'

אמריקאית — אף שהוא אמריקאי מלידה. רק בסכנת מוות. יתכן כי קורט לא נבהל במיוחד, השלים עם הסיכוי שלא יח' זור עוד למולדתו, כמאות מדענים נאמנים אמריקאיים אחרים באירופה שנתשדו בקומ' ניום. אולם כאן התערב שר-הפנים הבריטי: הוא ביטל את זכות-העריב של המדען בברי' טניה. הנימוק הרשמי: מקלט פוליטי ניתן רק לאנשים הנמצאים בסכנת מוות, או לאנ' שים הבאים מאחורי מסך הברזל. אין זכות זו חלה, על כן, על קורט. להיפך, אין משרד' הפנים נתן רשיון-שהיה לאנשים שאין להם סיכוי לחזור למולדתם בתום תוקף הרשיון.

ההחלטה עוררה סערה אדירה בבריטניה. העתונות השמאלית והליברלית חשה לערות המדען, חבריו המדענים הפציצו את שר-ה' מנים בבקשות, הודיעו כי פיסיוולוג בעל רמה כמו קורט נדיר למדי ודרוש לבריטניה. שום דבר לא הועיל.

בשבוע שעבר היה על ד"ר קורט לעזוב את ארצת' בריטניה. העתונות עצרה את נשי' ממה, ציפתה למה שיקרה לו בחזרו לאר' צות-הברית. אולם היא אוכזבה: לפתע הכ' ריו יוסף קורט כי יבקש מקלט פוליטי בכר' לין הקומוניסטית. עוד מדען מערבי אחד עבר את הגבול. הוא יצא באותה אניה ש' הביאה מן הכיוון השני פליט פוליטי מפולין.

פענים

תוסעה חזרה

"קיים הבדל גדול בין המשפט למוסר. אולם אדם העוסק במעשים בלתי-מוסריים מוכרח, בסופו של דבר, לעשות גם מעשים בלתי-חוקיים."

אימרה זאת של המשפטנים הבריטיים נר' אתה בכל אמיתותה לפני שבועות מספר, כאשר נידון אחד מעוזרי התליין הבריטי ל' מאסר ששה חודשים על הפצת ספרות פור' נוגרפית.

בעקבות מאסרו של סגן-התליין ערכו עתו' נאים בריטיים מחקר נרחב, העלו עובדות מפתיעות על הקשרים ההדוקים בין מקצוע התליינות — שהינו בלתי-מוסרי לדעת רבים — לבין מקצועות הפשע למיניהם.

אחת הפרשות המוזרות שנתגלו בשטח זה הינה פרשת פולקל, ששימש כחליין ה' עיר ברלין, על כל איזוריה, בשנים 1946—1948. בתקופה הקצרה של כהונתו ערף פול' קל ארבעים ושמונה ראשים, קיבל הענקת של אלף מארק לראש. אולם הוא לא הסתפק בהכנסות אלו, החל לעסוק בשוד, פתח בית-ספר לגנבים, אירגן כנופיית פושעים מסוע' פת, שהונגהה רשמית על ידי גלאו, אחד מתלמידיו הצעירים.

פרשה אחרת המעידה על הקשר הדוק בין התליינות לבין הפשע הינה פרשת אדם בשם פלייל, שנידון למאסר-עולם בגרמניה על נסיון לרצח. פלייל השתעמם בבית-הסו' הר, על כן פנה אל משרד המשפטים הגרמני, ביקש להתמנות לתליין, ציין בבקשתו: "יש לי נסיון רב במקצוע. רצחתי שלושים ושלושה בני-אדם."

אמנם החקירה העלתה שפלייל הגנים ב' מקצת, ביצע שתיים עשרה רציחות בלבד. אולם המשרה המבוקשת לא ניתנה לו אפילו לאור נסיון נכבד זה.

דוגמאות היסטוריות, ריבוי הפשעים בקרב התליינים אינו מצומצם לדורנו בלבד. כמה דוגמאות מעידות על כך שתופעה מוזרה זו פרחת ביחוד באנגליה במאה ה'18:

- בשנת 1718 נתלה התליין גיוהן פרייס, לאחר שהורשע ברצח.
- כעבור שנה נאשם סגנו של פרייס ב' גניבה ונידון למוות. אולם ברעג האחרון הוח' לפ גורדינו למאסר-עולם.
- בשנת 1750 נאשם התליין גיוהן טריי פט ברצח, אך זוכה והמשיך לעסוק במקצוע עו.
- בשנת 1780 נידון תליין אחר, אדוארד דניס, למוות על השתתפות בשוד בחי' או' רחים קתוליים, קיבל חנינה, עזר לחלות את שותפיו לפשע.
- כל העובדות האלו, בצירוף מספרים על ריבוי השימוש בסמים משכרים בקרב תל' ייני ארצות-הברית מסתכמות למסקנה אחת: המדינות המודרניות חייבות לנקוט בצעדים נמרצים, לבטל את מקצוע התליינות, בבטלן את עונש המוות, על לבחור בתלייניה מ' קרב האנשים הגונים — אם ימצאו כאלה — ולחנכם להערכת כבודי-מקצועם.

התליין קבע לי ראיון

מאת קארל צ'סמן

יום הולדת בכלא

העיתונים עשו לנו פרסומת גדולה, תיארו אותנו ככנופיית הגוער הראשונה של לוס אנג'לס. אולם המשפט היה קצר. נמצאנו חייבים בארבע אשמות, והשושפ דן אותנו למאסר של 16 שנה עד מאסר עולם.

באותה תקופה הגיע לבית הסוהר מנהל חדש, בעל תוכנית חינוכית מרחיקות לכת. שמו היה קלינטון טרומן דאפי. דאפי שיכנע אותי לעבוד במשרד בית הסוהר כפקיד ולהקדיש את זמני הפנוי להדרכת אסירים אשר לא ידעו קרוא וכתוב.

ב'27 למאי 1943, בדיוק ביום הולדתי העשרים ושניים, הושבתי באוטובוס והועברתי לבית-הסוהר החדש שיגו. היה זה גן עדן לאסירים, צחת הסוהרים דאג אך ורק להתורגנו לחיים תקינים. השמירה הייתה חלשה ביותר, באחד הימים, כאשר רכצנו על הדשא, פתח אחד האסירים ואמר:

„זו הפעם הראשונה שאין לי חשק להימלט.“
„כן, אמרתי, כל הבורח מכאן אינו אלא מסורף.“
שמונה שעות לאחר מכן ברחתי משיגו.

אסיר למופת

תקופה חירותי הייתה קצרה. עוד בראשית שנת 1944 נתפסתי והוחזרתי לסנס-קוונטיין.

במשך השנים הבאות הייתי אסיר למופת, ובשנת 1947 הצלחתי להשתחרר, לאחר ששכנעתי את אנשי ועדת השיחרור כי אבי גוער ברעב ואמי חולת-סרטן, כאשר ראיתי את אבי, נודעתי, הוא נראה זקן וחלוש. אני הייתי תקוות-חיי היחידה.

הזעזוע השני עבר עלי כעבור זכות מספר, כאשר נכנסתי לחדר-אמי. היא הייתה מוטלת במיטתה צנומה וחיורה כסיד.

„אנו זקוקים לך, לחשה, אנו זקוקים לכוהן ולאהבתך-חייתך. שנאתי את העולם כולו וחייתך.“

נשקתי לאמי וטפחתי על כתף אבי. העמודי פנים כי הכל יסתים בכי-טוב. הבטחתי לאמי כי אעסוק בכתיבת ספרים ואבלה את שעותי הפנויות ליד מיטתה. וכל אותה שעה התבוננתי בפני הורי וראיתי את הגונגל משחק מהם. הלכתי וקניתי אקדה.

פלא משפטי

הפושע הגאוני נדון למוות.

כותרת זאת הופיעה בעיתוני לוס-אנג'לס ב'22 למאי 1948. מתחת לכותרת השתרעו הפרטים: חבר מושבעים, מורכב מ-11 נשים ונבר אחד, הוציא אמש פסק-דין מוות על קרל צ'סמן (26). הפושע הצעיר והגאוני, שנאשם בחטיפת שתי נשים.

צ'סמן האזין לפסק-דינו בשלווה, כשעל שפתיו מרחף חיוך קל.

כאשר נכנסתי לתא-המוות 2455, ודלת-הפלדה הכבדה הגיפה מאחורי, ידעתי כי קרל וויטייר צ'סמן לא יצא עוד לחופשי. אולם לא תארתי לעצמי כי אכלה בתא-המוות יותר זמן מכל אדם אחר.

נכנסתי לשם במטרה אחת ויחידה: לחולל פלא משפטי ולעזוב את המקום בחיים. היה עלי לגזול מן התליין את 100 הדולרים הניתנים לו כמשכורת — ויהי מה. הצבוחה הייתה מפרכת. היגשתי שבעה ערעורים וארבע בקשות הביאם קורפוס. הופעתי לפני ועדות שונות לפני עשרות שופטים. אילולא הייתי מלמד סניגוריה על עצמי, היו הערעורים וכל הכרוך בהם עולים לי למעלה מ'60 אלף דולר.

איני אומר נואש

עכשו ראשית שנת 1954. חודשים רבים הלפו מאז נדחתה גישתי עם התליין, ואפשר לי לגשת לכתיבת זכרונות. עכשו טוב נאמר לי שיש לי סיכויים טובים לעריך ביקור קצר בתא-הגאון.

אבל איני אומר נואש. אני מקווה עדיין להישאר בחיים. לא הוצאתי להורג לא תביא תועלת. היא לא תמנע פשיעתי, לא תשפר את מצב החברה האנושית, לא תזיח דבר, אם אצא לתור, תשאר בידי החברה האנושית גופה עלובה וציננת, שעה שמאות צעירים אחרים ימלאו את מקומי במחנה הפושעים.

עלינו להבין אחת ולתמיד: גורלו של צ'סמן חשוב אך ורק לצ'סמן עצמו אבל אלפי הצעירים ההולכים בעקבות צ'סמן חשובים לעולם כולו.

ריאיי אתם? יש בפרשה זו יותר מאשר חיים הנתונים בסכנה. יותר מאשר אקדוחים שואגים, מכונות דוהרות ומוסדות תליין עבריינים, יותר מאשר התפוצצות ריבונות הנאי מתחת לכסא-ההגאון.

הייתי מיכן להאזין רק לתנאי המבחן ולעשרות התקנות השונות הכרוכות בהם.

„ברור? שאל לבסוף.“

קפצתי לדום ואמרתי: „כן, מפקדי.“

עד כה לא שתיתי אולם היה לי חשק עז להפר את תנאי המבחן. נפרוטי ממנו בהצדעה, נכנסתי למסבאה הקריבוה ביותר ולגמתי כוסית.

מיד לאחר מכן פניתי אל חבר חתיק, אתו התיידדתי במוטי, וקיבלתי מידו אקדה וכמות הגונה של כדורים.

שוד בכית'בוש

מוז היה ברנש גבה-קומה ובריאי-בשר כבן תשע עשרה. יום אחד ישבתי אתו בפורד גנוב ונסענו בכביש צר, בין גבעות הוליווד, עד בוואנו אל בנין גדול ומפואר.

„זוכר את התוכנית?״ שאלתי.

„כן, אמר מוז.“

עלינו במדרגות ומשכנו במצילה. כושיית צעירה פתחה לנו את הדלת.

קארל וויטייר צ'סמן. מחבר

הספר -תא הסוהר 2455 אשר

חקצירו מוכא בזה יושב עתה

בבית הסוהר סנס-קוונטיין.

קליפורניה. מחכה להסתחו

בתא-הגאונים. לאחר שהורשע

בחטיפת שתי נשים וכחמישה

עשר פשעים חסורים פתוח.

בשבוע שעבר ודמותו הוצאת

גור-הדין לפועל. זו הפעם

השמינית וזינתיים נמכר הספר

למיליונים. מאפשר לקהל

להבין את אורח-החשיבה של

האישי שתואר כפי העתונות

האמריקאית כ-פושע גאוני.

„חשבנו שנוכל...״ גמגמתי.

המשפחה הימנית אותנו להיכנס. מנהלת המוסד, אשר נאמר, נתחייכה למראה שני צעירים כמונו ושאלה:

„אל תירחי את עצמך, אמרתי, נטפל בכולך.“

„מה פירוש טטפלו בכולך?״ שאלה בהשדנות.

„משוט מאד, אמרתי בשלפי את אקדוחי, תואילי

במוך להריק את הקופה.“

במשך השבועות הבאים, עד אשר נתפסנו, הצלחנו לשדוד שמונה בתי-בוש נוספים.

כמו בבית-הכראה

בליתי את תקופת מאסרי הראשונה במחנה העבודה של מאלבו באוירים הצח של ההרים. זה היה כמו בית הבראה. כאשר יצאתי משם, הפכו חיי לגהיזום. כל עת שהיה מבוצע פשע בעיר, היו השוטרים עוצרים אותי לחקירה. לאחר זמן התקשרתי עם ידידי, טאפי, וייסדנו גרעין של כנופיית שודדים. גנבתי מכונות והשגתי נשק. אולם תוכניתי הראשונה — תוכנית לשדוד סכום כסף מתיקן של מנהל בית מסחר גדול — לא נסתיימה בהצלחה. לאחר שבא כלב גדול ושעיר והפריד בינינו לבין הנתקף.

בעקבות כשלון זה באה שורת כשלונות אחרים. היאיש חקף אותנו, התחלנו למלא בכמות את אשר התסרגו באי-ג. התקפנו שמונה עד עשרה בתי מסחר ליום. בכל מקום מצאנו רק סכומים זעומים, אבל הסך הכולל היה הגון למדי.

פעילות קדחתנית זאת הביאה אותנו אל הערב הגורלי — אחד מערבי החורף של שנת 1941.

איתי ערב גבנו טאפי ואני מכונת פאקארד מפוארת ויצאנו לעבודה. לאחר ששדדנו חמישה בתי-מסחר זעירים נודע תאורנו לכל מכונות האלחוט — והרדיפה הגדולה החלה.

במרחק מה מאתנו נראתה דרך צדדית. הפניתי את המכונות ונעצתי חדה. סיבוב על שני גלגלים. המנוע השתעל ונעצר, והשוטרים חזרו על עקבותיהם והלכו מכם. אותנו באש קטלנית.

שנים מן האופנים שלנו נוקבו, וטאפי נפצע קל במצחו. אולם בסופו של דבר הצלחנו להפעיל את המנוע שלנו ולהסתלק. לאחר שניקבנו את מכונת המשטרה ככברה. ניתפסנו רק כעבור ימים מספר.

תא 2455 הגו תא צר, עשוי בטון ופלדה. הוא נמצא בקומה העליונה של האגף הצפוני של בית-הסוהר סנס-קוונטיין, קליפורניה. הכניסה לשם אינה קלה כלל ועיקר.

המטע לשם החל ב'27 למאי 1921, כאשר יצא וויטייר צ'סמן לאחיר-העולם.

ויט הקטן התפתח במהירות בלתי-רגילה. הוא החל לדבר, להלך, לקרוא ולכתוב זמן רב לפני בני-גילו.

„לעתים הוא מפיל עלי פתח,״ הייתה אומרת אמו של וויט, האלי צ'סמן.

בהיותו בבית הספר הצטיין וויט בלימודיו ורכש לו ידידי רבים. חברתו הטובה ביותר הייתה אנאבלה, בת עשירים, ששכנה בחווילה גדולה.

באחד הימים נכנסה אמה של אנאבלה לטרקלין, ועיניה רחבו מתמהון: וויט היה ישוב ליד הפסנתר, ומתחת לאצבעותיו התמלטו צלילי קטע של שופן. הוא הצליח ללמוד את אמנות הפסנתר ללא כל הדרכה, או השתלמות עז באחת ערב, נודע לאמו של וויט על המקרה המזוה, והיא החליטה לשלוח את בנה אל מורה לפסנתר.

ההי ימים גושים אימוני נגינה. המורה היה נלהב לא פחות מלמידו, חזה לויט עתיד מוסיקלי-גדול.

אחר באה המחלה. הייתה זאת התקפה פתאומית של דלקת קרום-המוח ששילטלה את וויט משך שבועות בין חיים ומוות. כאשר הלם הסכנה התברר שהנער לקה במחלות חלקית. הצלילים והצבעים אבדו לעד.

המחלה שינתה גם את אופיו של וויט. הוא הפך לנער מסתגר ונחבא אל הכלים. התוקפנות הבריאה הרגילה אצל בני-גילו לא התפתחה בו כלל. הוא ביכר את חברת אמו על פני חברת חבריו, יצא אתה לטיולים ארוכים מדי יום ביומו.

תאונה קשה

באחד מימות הקיץ נסעו וויט ואמו העירה, במכוניתו של אהד מידידי המשפחה. כאשר הגיעה המכונית להצטלבות סוואנה, התנגשה במכונית-משא כבדה. וויט הוטל החוצה ונחבט בכביש. הידיד נסרט קלות. האם הועברה לבית-החולים כשגולגלתה שבורה ושתי חוליות של עמוד-שדרתה מרוסקות.

היא וזיה מוטלת שם חודשים רבים, וכאשר הובאה הביתה, הושכבה במיטה מיוחדת, מצוידת בסידרת מנופים וכפתורים.

„אמא!״ תמה וויט, ״מדוע את מוטלת במיטה זאת?״ האלי צ'סמן גיפה נאלצת להסביר לבנה את האמת המרה: מחצית-גופה נשארה משותקת ללא תקנה.

„אבל מדוע, אמא? מדוע?״ קרא וויט.

„רצון אלוהים הוא,״ השיבה האלי צ'סמן.

המשפחה הייתה נאלצת לחסוך ולהאבק על קיומה, לבסוף מחל האב, סירל צ'סמן, על גאותו, הסכים לקבל תמיכה סוציאלית.

תמיכה זאת והתגוררות חבריו, שכינוהו בשם קבצן, הם הם שדחפו את וויט אל דרך הפשע. באחד הימים רכב הוא על אופניו אל חנות-המכולת הסמוכה, חמק אל הפתח האחורי, מילא את תרמילו במצרכים שהושארו ליד הפתח. אות יום אכלה משפחת צ'סמן לשובע, זו הפעם הראשונה.

מוסד לעבריינים

„סוף גנב תלוייה,״ אומר הפתגם. אולם וויט לא נתלה. הוא רק נשלח למוסד לעבריינים צעירים.

חינוכו לחיים תקינים החל באורח מקורי למדי: עוד ביום הארשון לשהותו במוסד התנסו עליו התניכים החתיקים, שברו את חוטמו וריסקו עת לסתו. כאשר נתקף וויט על ידי המחנכים בקשר לוותו מכיו אמר שהוא עצמו פתח בתליגרה. הוא לא עשה זאת מתוך פחד. הוא פשוט חשב שאיש אינו צריך להתערב בעסקיו הפרטיים.

מנהלי המוסד, שהצטיינו באכזריות יתירה, עודדו תליגרות בין החניכים לבין עצמם, העריכו את גישתו של וויט. לא עבר זמן רב והוא נתמנה למפקדם של החניכים, שלט בהם ביד רמה ובאגרופים קמוצים משך כל זמו שהותו במוסד.

כן, חושבני שעשיתי ניצחונם את הזותו של וויט. וויט הקטן אשר חונך להיות איש-אגרוף שטוף שנהא עיוורת, אינו אלא אני עצמי — קרל וויטייר צ'סמן, האיש אשר נידון פעמיים למוות ו-15 פעמים לתקופת מאסר שוגוה, החל בשינה אחת וכלה במאסר עולם. מכאן ואילך רצוי שאתאר את תולדותי בגוף ראשון.

אמא הזדקנה

כאשר יצאתי מן המוסד לעבריינים מצאתי כי אמא הזדקנה ביותר. בכיב בריאותה לא חל כל שינוי.

„כוף סוף חזרת!״ קראה בתבקה אותי בנורעותיה, ״תודה לא!״

„אמא, אמרתי צרודות, מי יתן ויכולתי לתת אימון בעצמי. דעי לך כי הינה הקטן אשר אחב הפך לאדם אנזיק, חניך הגונגל, מלא שאלה עמוקה לחברה האנושית כולה,״

מתחרת היום התיצבתי לפני קצין-המבחן. היה זה ברנש ציום, בעל מראה קשות. הוא אמר כי הגיע הזמן שאתבגר ואנהג כאדם אחראי.

„מדוע?״ שאלתי.

מה פירוש?

האותיות המכודרות (או הבלתי-מסודרות) שבכל משבצת בעמוד זה נראות במבט ראשון כצירוף מקרי גרידא. אולם לאמיתו של דבר כוללת כל משבצת בימיו או משפט מקובל, המבטא בעזרת המלים עצמן, סידורן המיוחד ולעתים אף גדול האותיות אי צורתן. כך, למשל הביטוי הצפון כמספר 1 הוא אין חדש תחת השמש. מכיוון שתחת המלה שמש נמצאת המלה ישן. את פתרונותיך ל-19 הביטויים האחרים תוכל להשוות לפתרון הנמצא בעמוד 16 של גיליון זה.

<p>4</p> <p>מכ עלי תש</p>	<p>3</p> <p>ה ו א לחייו</p>	<p>2</p> <p>משכמו ומעלה כל העם</p>	<p>1</p> <p>שמש ישן</p>
<p>8</p> <p>בגדהווח טיכלמנס עפצקרש</p>	<p>7</p> <p>פ ר פ ס ו ר ו</p>	<p>6</p> <p>א ו ש ב ער</p>	<p>5</p> <p>גוסנ</p>
<p>12</p> <p>ע ע</p>	<p>11</p> <p>הדובאר</p>	<p>10</p> <p>ק צפור ו</p>	<p>9</p> <p>זרוע</p>
<p>16</p> <p>ש ר ח</p>	<p>15</p> <p>לטהבח</p>	<p>14</p> <p>קומה קומה קומה ב</p>	<p>13</p> <p>גלים</p>
<p>20</p> <p>סאז</p>	<p>19</p> <p>סיאסאיס</p>	<p>18</p> <p>ברודברד</p>	<p>17</p> <p>ה ו א שלו</p>